EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 22.3.2017
COM(2017) 142 final

2017/0063 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksien parantamiseksi ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SWD(2017) 114 final}
{SWD(2017) 115 final}
{SWD(2017) 116 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Yleinen tausta

EU:n jäsenvaltiot ovat Euroopan komission tärkeitä kumppaneita EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanossa. Vuodesta 2004 lähtien EU:n jäsenvaltioiden kansallisilla kilpailuviranomaisilla on ollut neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003[1] nojalla valtuudet soveltaa EU:n kilpailusääntöjä komission rinnalla. Itse asiassa kansallisten kilpailuviranomaisten on sovellettava EU:n kilpailusääntöjä sopimuksiin ja menettelytapoihin, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Yli kymmenen vuoden ajan sekä komissio että kansalliset kilpailuviranomaiset ovat valvoneet EU:n kilpailusääntöjen noudattamista tiiviissä yhteistyössä Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa. Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto perustettiin vuonna 2004 nimenomaisesti tätä tarkoitusta varten.

EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpano sekä komission että kansallisten kilpailuviranomaisten toimesta on olennainen perusta avointen, kilpailuun perustuvien ja innovatiivisten sisämarkkinoiden luomiselle ja se on myös erittäin tärkeää työpaikkojen ja kasvun luomiseksi merkittävillä talouden aloilla, erityisesti energia-, televiestintä-, digitaali- ja kuljetusaloilla.

EU:n kilpailusäännöt kuuluvat sisämarkkinoiden perustekijöihin: jos kilpailu vääristyy, sisämarkkinat eivät voi saavuttaa täyttä potentiaaliaan ja luoda oikeita olosuhteita kestävälle talouskasvulle. Keskeinen osa sisämarkkinoiden syventämistä ja niiden oikeudenmukaisuuden lisäämistä on varmistaa, että sisämarkkinasäännöt pannaan tehokkaasti täytäntöön, jotta ne voivat tuottaa tuloksia lähellä kansalaisia. EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanon mittakaava on nyt tasolla, jota komissio ei olisi voinut koskaan saavuttaa yksin. Vuodesta 2004 lähtien komissio ja kansalliset kilpailuviranomaiset ovat tehneet yli 1 000 täytäntöönpanopäätöstä, joista kansallisten kilpailuviranomaisten osuus on 85 prosenttia. Useiden täytäntöönpanoviranomaisten toiminta muodostaa paljon voimakkaamman, tehokkaamman ja varoittavamman pelotteen yrityksille, joilla voi olla kiusaus rikkoa EU:n kilpailusääntöjä. Komissio tutkii yleensä sellaisia kilpailunvastaisia menettelytapoja tai sopimuksia, joilla on vaikutuksia kilpailuun kolmessa tai useammassa jäsenvaltiossa, tai jos on hyödyllistä vahvistaa Euroopan laajuinen ennakkotapaus. Kansallisilla kilpailuviranomaisilla on yleensä hyvät toimintaedellytykset silloin, kun niiden alueella esiintyy merkittäviä kilpailuvaikutuksia. Kansallisilla kilpailuviranomaisilla on asiantuntemusta siitä, miten markkinat toimivat niiden omassa jäsenvaltiossa. Tällainen tietämys on erittäin arvokasta pantaessa kilpailusääntöjä täytäntöön. Kansallisen tason toiminta edistää ruohonjuuritason tukea kilpailusääntöjen täytäntöönpanolle.

Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

On mahdollista tehostaa kansallisten kilpailuviranomaisten harjoittamaa EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa. Asetuksessa (EY) N:o 1/2003 ei käsitellä keinoja ja välineitä, joiden avulla kansalliset kilpailuviranomaiset soveltavat EU:n kilpailusääntöjä, ja monilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei ole kaikkia keinoja ja välineitä, jotka ovat välttämättömiä SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan panemiseksi tehokkaasti täytäntöön:

---

[1] Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1).

1. Joillakin kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei ole täytäntöönpanokelpoisia takeita siitä, että ne voivat soveltaa EU:n kilpailusääntöjä riippumattomasti ottamatta vastaan ohjeita julkisilta tai yksityisiltä tahoilta. Monet viranomaiset kamppailevat riittämättömien henkilöresurssien ja taloudellisten resurssien kanssa. Tällä voi olla vaikutusta niiden täytäntöönpanokykyyn. Esimerkiksi jotkin kansalliset kilpailuviranomaiset eivät voi suorittaa samanaikaisia tarkastuksia epäillyn kartellin kaikkien jäsenten tiloissa, jolloin jotkin yritykset saavat arvokasta aikaa todistusaineiston hävittämiseen ja välttävät paljastumisen. Toisilla ei ole asianmukaisia tietoteknisiä välineitä löytääkseen todisteita kilpailusääntöjen rikkomisesta.

2. Monilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei ole kaikkia välineitä, joita ne tarvitsevat voidakseen havaita kilpailuoikeuden rikkomisen ja torjua sitä tehokkaasti. Joillakin kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei ole keskeisiä tutkintavaltuuksia, kuten valtuuksia kerätä matkapuhelimiin, kannettaviin tietokoneisiin, tabletteihin jne. tallennettuja todisteita. Tämä on merkittävä puute digitaalisella aikakaudella. Niiden tutkintavaltuudet ovat usein tehottomia, koska niitä ei tueta tehokkailla seuraamuksilla, jos yritykset eivät noudata kilpailusääntöjä.

3. Kaikki kansalliset kilpailuviranomaiset eivät voi määrätä vaikuttavia sakkoja: Joissakin jäsenvaltioissa kansallisessa lainsäädännössä estetään kansallisia kilpailuviranomaisia määräämästä vaikuttavia sakkoja EU:n kilpailuoikeuden rikkomisesta. Esimerkiksi joissakin jäsenvaltioissa yritykset voivat välttyä maksamasta sakkoa toteuttamalla uudelleenjärjestelyjä. Joissakin jäsenvaltioissa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan rikkomisesta määrätään sakkoja vain vähän tai ei lainkaan. Määrättävien sakkojen taso vaihtelee suuresti: rangaistus samasta rikkomisesta voi olla yhdessä jäsenvaltiossa paljon suurempi kuin jossakin toisessa jäsenvaltiossa ilman, että se olisi perusteltavissa objektiivisilla näkökohdilla.

4. Sakkovapautus- tai -lievennysohjelmat ovat tärkeä väline kartellien paljastamisessa. Ne kannustavat yrityksiä toimittamaan arvokasta tietoa kartelleista, joihin ne ovat osallistuneet, täydellisen tai osittaisen sakoista vapauttamisen vastineeksi. Yrityksillä, jotka harkitsevat sakkovapautuksen tai -lievennyksen hakemista, on oltava riittävä oikeusvarmuus, jotta niillä olisi kannustin yhteistyöhön viranomaisten kanssa. Näin on erityisesti silloin, kun yritykset hakevat vapautusta sakoista tai niiden lieventämistä eri jäsenvaltioissa, koska kartelli vaikuttaa useilla lainkäyttöalueilla. Sakkovapautus- tai -lievennysohjelmissa eri puolilla Eurooppaa olevat erot kuitenkin estävät yrityksiä tunnustamasta ja toimittamasta todisteita kilpailunvastaisista toimintatavoista.

5. Kansallisten kilpailuviranomaisten puutteelliset ja rajalliset välineet ja takeet heikentävät myös rinnakkaisen toimivallan järjestelmää SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan täytäntöönpanemiseksi tiiviissä yhteistyössä Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa. Tämän järjestelmän edellytyksenä on, että viranomaiset voivat luottaa siihen, että osapuolet toteuttavat tutkintatoimenpiteitä toistensa puolesta. Järjestelmä ei kuitenkaan toimi hyvin, koska kaikilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei vieläkään ole riittäviä tutkintavälineitä. Myös muut puutteet kansallisten kilpailuviranomaisten valmiuksissa keskinäiseen avunantoon heikentävät EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanojärjestelmää, jonka tarkoituksena on toimia yhtenäisenä kokonaisuutena. Kansalliset hallinnolliset kilpailuviranomaiset eivät voi esimerkiksi vaatia määräämiensä sakkojen rajat ylittävää täytäntöönpanoa, jos rikkomiseen syyllistyneellä yrityksellä ei ole laillista toimipaikkaa niiden alueella. Digitaalisella aikakaudella monet yritykset myyvät internetin kautta mahdollisesti

lukuisiin maihin, mutta niillä saattaa olla laillinen toimipaikka esimerkiksi ainoastaan yhdessä jäsenvaltiossa. Tällaiset yritykset ovat tällä hetkellä turvassa sakoilta.

Kansallisten kilpailuviranomaisten puutteelliset ja rajalliset välineet ja takeet merkitsevät sitä, että menettelyn tulos voi kilpailunvastaisiin toimiin syyllistyneiden yritysten osalta vaihdella paljon riippuen siitä, missä jäsenvaltioissa ne harjoittavat toimintaa: on mahdollista, että niihin ei kohdisteta minkäänlaista täytäntöönpanotoimenpidettä SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan nojalla tai täytäntöönpano voi olla tehotonta, esimerkiksi siksi, että todisteita kilpailunvastaisesta toiminnasta ei voida kerätä tai koska yritykset voivat välttyä sakkovastuusta. EU:n kilpailusääntöjen epätasainen täytäntöönpano vääristää kilpailua sisämarkkinoilla ja heikentää hajautettua täytäntöönpanojärjestelmää, joka otettiin käyttöön asetuksella (EY) N:o 1/2003.

Tästä syystä tarvitaan säädösehdotus, jolla parannetaan kansallisten kilpailuviranomaisten valmiuksia panna EU:n kilpailusäännöt tehokkaammin täytäntöön ja varmistetaan, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tarvittavat takeet riippumattomuudesta sekä riittävät resurssit ja täytäntöönpano- ja sakotusvaltuudet. Sellaisten kansallisten esteiden poistaminen, jotka estävät kansallisia kilpailuviranomaisia toteuttamasta täytäntöönpanoa tehokkaasti, auttaa poistamaan kilpailun vääristymiä sisämarkkinoilla ja lopettamaan kuluttajille ja yrityksille, pk-yritykset mukaan luettuina, kyseisistä toimenpiteistä aiheutuvat haitat ja niiden joutumisen epäedulliseen asemaan. Kun kansalliset kilpailuviranomaiset voivat antaa toisilleen keskinäistä apua, varmistetaan lisäksi entistä tasapuolisemmat toimintaedellytykset ja tiivis yhteistyö Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa.

Ehdotus on osa komission vuoden 2017 työohjelmaa[2] ja perustuu Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa vuodesta 2004 alkaen täytäntöönpanosta saatuihin kokemuksiin.

Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa

Ehdotus täydentää asetusta (EY) N:o 1/2003, sillä kansallisten kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksien vahvistaminen merkitsee sitä, että tällä asetuksella käyttöönotetun hajautetun täytäntöönpanojärjestelmän koko potentiaali toteutuu. Erityisesti ehdotuksella konkretisoidaan asetuksen (EY) N:o 1/2003 35 artiklan vaatimus, jonka mukaan jäsenvaltioiden olisi nimettävä kansalliset kilpailuviranomaiset siten, että asetuksen säännöksiä noudatetaan tosiasiallisesti. Sen varmistaminen, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tehokkaat päätöksenteko- ja sakotusvaltuudet, merkitsee sitä, että asetuksen (EY) N:o 1/2003 5 artiklan (jossa annetaan kansallisille kilpailuviranomaisille oikeus tehdä päätöksiä ja määrätä sakkoja, kun ne soveltavat SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa) vaatimukset täytetään täysimääräisesti ja niitä tarkennetaan. Tehokkaiden tutkintavaltuuksien antaminen kansallisille kilpailuviranomaisille merkitsee sitä, että asetuksen (EY) N:o 1/2003 22 artiklassa säädetyn vaatimuksen täysi oikeusvaikutus toteutuu. Kyseisen artiklan mukaan kansallisten kilpailuviranomaisten on voitava toteuttaa tällaisia toimenpiteitä muiden Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston jäsenten puolesta. Vuonna 2016 antamassaan tiedonannossa ”EU:n lainsäädäntö: parempiin tuloksiin soveltamista parantamalla”[3] komissio korostaa, että tarvitaan vahva, tehokas ja vaikuttava täytäntöönpanojärjestelmä varmistamaan, että jäsenvaltiot soveltavat tinkimättä EU:n lainsäädäntöä, panevat sen täytäntöön ja valvovat sen noudattamista. Tiedonannossa

[2] COM(2016) 710 final.

[3] Komission tiedonanto – EU:n lainsäädäntö: parempiin tuloksiin soveltamista parantamalla, C/2016/8600 (EUVL C 18, 19.1.2017, s. 10).

korostetaan, että EU:n lainsäädännön täytäntöönpanon valvonta on edelleen haasteellista, ja todetaan, että yleisen edun nimissä on tarpeen panostaa voimakkaammin täytäntöönpanon valvontaan.

Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa

Ehdotus on täysin yhdenmukainen ja yhteensopiva unionin muiden politiikkojen kanssa, erityisesti niiden, joissa annetaan kansallisille kilpailuviranomaisille tai Euroopan kilpailuviranomaisten verkostolle erityinen neuvoa-antava, yhteistyö-, valvonta-, raportointi- tai päätöksentekorooli[4].

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

Oikeusperusta

Tämä ehdotus perustuu SEUT-sopimuksen 103 ja 114 artiklaan, koska sillä on useita toisiinsa erottamattomasti liittyviä tavoitteita, nimittäin 1) soveltaa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklassa vahvistettuja periaatteita vahvistamalla kansallisten kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksia; 2) varmistaa, että kilpailu sisämarkkinoilla ei vääristy ja että kansallinen lainsäädäntö ja toimenpiteet, joilla estetään kansallisia kilpailuviranomaisia panemasta kilpailusääntöjä tehokkaasti täytäntöön, eivät saata kuluttajia ja yrityksiä epäedulliseen asemaan; 3) varmistaa, että samat takeet ja välineet ovat käytössä, kun kansallista kilpailuoikeutta sovelletaan rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa, jotta voidaan taata oikeusvarmuus ja tasapuoliset toimintaedellytykset; ja 4) ottaa käyttöön tehokkaat keskinäistä avunantoa koskevat säännöt, jotta voidaan turvata sisämarkkinoiden sujuva toiminta ja tiivis yhteistyö Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa.

Sen varmistaminen, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on keinot ja välineet panna SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artikla tehokkaammin täytäntöön, kuuluu SEUT-sopimuksen 103 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, koska siten voidaan varmistaa kilpailusääntöjen täysi tehokkuus. SEUT-sopimuksen 103 artiklan 1 kohdassa valtuutetaan neuvosto antamaan aiheelliset asetukset ja direktiivit ”101 ja 102 artiklassa tarkoitettujen periaatteiden soveltamiseksi”. Tällaisia säännöksiä voidaan erityisesti antaa SEUT-sopimuksen 103 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaan tavoitteena ”määritellä kansallisen lainsäädännön suhde

[4] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/21/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 33); Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55); Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1211/2009, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen (BEREC) ja viraston perustamisesta (EUVL L 337, 18.12.2009, s. 1); Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (EUVL L 326, 8.12.2011, s. 1); Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/34/EU, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta (EUVL L 343, 14.12.2012, s. 32); Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671); Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 537/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteistä tilintarkastusta koskevista erityisvaatimuksista ja komission päätöksen 2005/909/EY kumoamisesta (EUVL L 158, 27.5.2014, s. 77).

yhtäältä tämän jakson määräyksiin ja toisaalta tämän artiklan nojalla annettuihin säännöksiin” ja 103 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan tavoitteena ”ottamalla käyttöön sakot ja uhkasakot varmistaa, että 101 artiklan 1 kohdassa ja 102 artiklassa tarkoitettuja kieltoja noudatetaan”.

Tämä oikeusperusta ei kuitenkaan riitä itsessään, sillä sekä ehdotetun direktiivin tavoite että sisältö ylittävät tämän oikeusperustan. Ehdotetun direktiivin itsenäisenä tavoitteena on parantaa sisämarkkinoiden toimintaa 1) puuttumalla kansallisiin sääntöihin, jotka estävät kansallisia kilpailuviranomaisia panemasta kilpailusääntöjä tehokkaasti täytäntöön, jolloin yrityksiä ja kuluttajia suojellaan Euroopassa yhdenvertaisemmin; 2) varmistamalla, että samat takeet ja välineet ovat käytössä, kun kansallista kilpailuoikeutta sovelletaan rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa, jotta voidaan taata oikeusvarmuus ja tasapuoliset toimintaedellytykset; ja 3) ottamalla käyttöön tehokkaat keskinäistä avunantoa koskevat säännöt, jotta voidaan turvata sisämarkkinoiden sujuva toiminta ja tiivis yhteistyö Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa.

Joissakin jäsenvaltioissa kansallinen lainsäädäntö estää kansallisia kilpailuviranomaisia määräämästä yrityksille vaikuttavia sakkoja EU:n kilpailusääntöjen rikkomisesta. Näin rikkomiseen syyllistyneitä yrityksiä suojellaan seuraamuksilta jäsenvaltioissa, joissa kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei ole tehokkaita sakotusvaltuuksia, ja sen vuoksi niillä ei juurikaan ole kannustimia noudattaa EU:n kilpailusääntöjä. Tämä lisää markkinoiden vääristymistä kaikkialla Euroopassa ja heikentää sisämarkkinoita. Lisäksi sakkovapautus- tai -lievennysohjelmien keskeisten periaatteiden erot jäsenvaltioiden välillä merkitsevät sitä, että yrityksiä voidaan kohdella eri tavoin riippuen siitä, mikä viranomainen toimii. Vain EU:n tason toimilla voidaan varmistaa, että on olemassa yhteiset perusperiaatteet lievemmän kohtelun myöntämiselle, jolloin yritysten toimintaedellytykset ovat tasavertaisemmat.

Vastaavasti kansallisen lainsäädännön rajoitukset tai puutteet voivat estää kansallisia kilpailuviranomaisia keräämästä todisteita tehokkaasti. Toimenpiteet, joilla heikennetään kansallisten kilpailuviranomaisten riippumattomuutta tai rajoitetaan niiden resursseja, ovat lähtöisin jäsenvaltioista itsestään. Esimerkiksi riippumattomuutta koskevia rajoituksia voidaan perustella halulla valvoa tiukemmin viranomaisen päätöksentekoa. Hallituksen kyky vaikuttaa kansalliseen kilpailuviranomaiseen tai painostaa sitä voi johtaa siihen, että poliittiset näkökohdat menevät kilpailusääntöjen terveen täytäntöönpanon edelle oikeudellisten ja taloudellisten perusteiden vuoksi, mistä aiheutuu haittaa sisämarkkinoilla toimiville yrityksille.

Tällaiset puutteet ja rajoitukset kansallisten kilpailuviranomaisten välineissä ja takeissa merkitsevät sitä, että kilpailunvastaiseen toimintaan syyllistyneisiin yrityksiin ei kohdisteta minkäänlaista täytäntöönpanotoimenpidettä SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan nojalla tai täytäntöönpano on tehotonta, esimerkiksi siksi, että todisteita kilpailunvastaisesta toiminnasta ei voida kerätä tai koska yritykset voivat välttyä sakkovastuusta. Yritykset eivät voi kilpailla omilla ansioillaan, jos kilpailunvastaiselle toiminnalle on turvasatamia. Tästä syystä yrityksillä ei ole kannustinta tulla näille markkinoille ja käyttää sijoittautumisoikeuttaan ja oikeuttaan tarjota tavaroita ja palveluja markkinoilla. Niissä jäsenvaltioissa, joissa täytäntöönpano on vähäisempää, kuluttajat eivät saa tavaroiden ja palvelujen hinnat keinotekoisesti korkeina pitävään kilpailunvastaiseen toimintaan kohdistuvien täytäntöönpanotoimien tuomaa hyötyä. SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan epätasainen täytäntöönpano Euroopassa vääristää kilpailua sisämarkkinoilla ja haittaa niiden asianmukaista toimintaa.

Ehdotetulla direktiivillä lähennetään kansallisia lainsäädäntöjä myös siksi, että se kattaa kansallisten kilpailusääntöjen soveltamisen. Käytännössä useimmat kansalliset kilpailuviranomaiset soveltavat kansallisen kilpailuoikeuden säännöksiä rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa samassa asiassa. Ehdotetulla direktiivillä on väistämättä vaikutuksia kansallisen kilpailuoikeuden säännöksiin, joita kansalliset kilpailuviranomaiset soveltavat rinnakkain. Kun kansallinen kilpailuviranomainen toteuttaa tutkintatoimia asian käsittelyn varhaisessa vaiheessa, on usein vaikea tietää, kohdistuuko kauppaan sellaista vaikutusta, jonka vuoksi asiassa on sovellettava EU:n kilpailuoikeutta. Näin ollen kansallisen kilpailuviranomaisen on oletettava, että molempia on mahdollisesti sovellettava. Tämä tarkoittaa sitä, että kun kansalliset kilpailuviranomaiset käyttävät ehdotuksella annettuja valtuuksia kerätä digitaalista todistusaineistoa, ne tekisivät näin mahdollisesti sekä EU:n että kansallisen lainsäädännön soveltamista varten. Sen vuoksi on vaikeaa, jollei mahdotonta, erottaa toisistaan tällainen kansallisen lainsäädännön ja SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan rinnakkainen soveltaminen. Jos samoja takeita ja välineitä ei olisi käytössä, kun kansallista kilpailulainsäädäntöä sovelletaan rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa, siitä aiheutuisi oikeudellista epävarmuutta ja tasapuoliset toimintaedellytykset vaarantuisivat. Jotta sakoista vapauttamista tai sakkojen lieventämistä ja sovintoehdotuksia koskevan aineiston suojelu olisi merkityksellistä, sitä on sovellettava niiden kansallisten kilpailuviranomaisten menettelyjen lisäksi, jotka koskevat SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamista, myös vastaavien kansallisten säännösten soveltamista koskevien menettelyjen ajan.

Puutteet ja rajoitukset kansallisten kilpailuviranomaisten valmiuksissa antaa keskinäistä apua heikentävät myös EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanojärjestelmää, jonka tarkoituksena on toimia yhtenäisenä kokonaisuutena. Esimerkiksi suurin osa kansallisista kilpailuviranomaisista ei voi antaa tiedoksi tärkeimpiä täytäntöönpanotoimenpiteitään eikä vaatia määräämiensä sakkojen rajat ylittävää täytäntöönpanoa, jos rikkomiseen syyllistyneellä yrityksellä ei ole laillista toimipaikkaa niiden alueella. Tällaiset yritykset ovat tällä hetkellä turvassa sakoilta. Tästä seurauksena oleva tehoton täytäntöönpano vääristää kilpailua sääntöjä noudattavien yritysten osalta ja heikentää kuluttajien luottamusta sisämarkkinoihin, erityisesti digitaalisessa ympäristössä. Näiden erojen poistaminen säätämällä SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan väitettyä rikkomista koskevien alustavien väitteiden ja näiden artiklojen soveltamista koskevien päätösten rajat ylittävästä tiedoksiantamisjärjestelmästä sekä kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten määräämien sakkojen rajat ylittävästä täytäntöönpanosta on olennainen tekijä tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi Euroopassa ja kilpailun vääristymisen estämiseksi. Vastaavasti, jotta voidaan turvata rinnakkaisen toimivallan järjestelmän moitteeton toiminta Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa, vanhentumisaikoja koskevien kansallisten sääntöjen soveltaminen olisi keskeytettävä toisen jäsenvaltion kansallisten kilpailuviranomaisten tai komission menettelyjen ajaksi.

Kansallisten lainsäädäntöjen lähentäminen näiden erityistavoitteiden kanssa, jotka otetaan täysimääräisesti huomioon direktiiviehdotuksen tekstissä, ylittää SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamisen ja koskee ennemminkin sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa.

Lopuksi todettakoon, että direktiiviehdotuksen tavoitteella ja sisällöllä ajetaan kaksitahoista politiikkaa, joka koskee yhtäältä EU:n kilpailupolitiikan tehokasta soveltamista ja toisaalta sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Nämä osat liittyvät erottamattomasti toisiinsa: sen varmistaminen, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on valtuudet panna kilpailusäännöt tehokkaasti täytäntöön, merkitsee väistämättä, että kansallisista lainsäädännöistä on poistettava esteet, jotka johtavat sääntöjen epätasaiseen täytäntöönpanoon ja vääristävät siten

kilpailua sisämarkkinoilla. Kansallinen lainsäädäntö ja toimenpiteet, joilla estetään kansallisia kilpailuviranomaisia panemasta kilpailusääntöjä tehokkaasti täytäntöön, eivät saa saattaa kuluttajia ja yrityksiä epäedulliseen asemaan. Oikeusvarmuuden ja tasapuolisten toimintaedellytysten vuoksi on varmistettava, että kansallisten kilpailuviranomaisten käytössä on samat takeet ja välineet, kun ne soveltavat kansallisen kilpailuoikeuden säännöksiä rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa. Ja lopuksi on välttämätöntä luoda tehokkaat rajat ylittävät keskinäisen avunannon mekanismit, jotta voidaan taata tasapuolisemmat toimintaedellytykset ja turvata rinnakkaisen toimivallan järjestelmä Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa. Nämä tavoitteet ovat erillisiä mutta toisistaan riippuvaisia, ja niitä ei voida saavuttaa erikseen antamalla kaksi eri säädöstä. Esimerkiksi ei ole mahdollista jakaa ehdotettua direktiiviä kahteen eri säädökseen, joista ensimmäinen perustuisi SEUT-sopimuksen 103 artiklaan, ja siinä annettaisiin kansallisille kilpailuviranomaisille keinot ja välineet, joita ne tarvitsevat soveltaakseen SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa, ja toinen perustuisi SEUT-sopimuksen 114 artiklaan, ja siinä edellytettäisiin, että jäsenvaltioiden on säädettävä samoista säännöistä kansallisen kilpailuoikeuden soveltamista varten, kun sitä sovelletaan rinnakkain EU:n kilpailusääntöjen kanssa. Näistä syistä ehdotus perustuu myös SEUT-sopimuksen 114 artiklaan.

Toissijaisuusperiaate

Asetuksella (EY) N:o 1/2003 perustettiin hajautettu järjestelmä kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa varten, mutta tämän järjestelmän täyttä potentiaalia ei ole vielä saavutettu. Ehdotetulla direktiivillä on tarkoitus varmistaa, että kilpailusääntöjen täytäntöönpano tuottaa tuloksia kansallisella tasolla, antamalla kansallisille kilpailuviranomaisille takeet ja välineet, joita ne tarvitsevat voidakseen panna kilpailusäännöt tehokkaasti täytäntöön.

Kansalliset kilpailuviranomaiset soveltavat sääntöjä, joilla on rajat ylittävä ulottuvuus

EU:n olisi toteutettava toimia, joilla puututaan todettuihin ongelmiin, koska kansalliset kilpailuviranomaiset soveltavat sellaisia EU:n sääntöjä, joilla on rajat ylittävä ulottuvuus. Yhden jäsenvaltion kansallisen kilpailuviranomaisen toteuttamat täytäntöönpanotoimet voivat vaikuttaa kilpailuun, yrityksiin ja kuluttajiin muissa jäsenvaltioissa, esimerkiksi muista jäsenvaltioista olevat kilpailijat suljetaan yleensä maanlaajuisen kartellin ulkopuolelle. Jos kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei ole tarvittavia keinoja ja välineitä täytäntöönpanoon (jos niillä ei esimerkiksi ole riittävästi resursseja), tällä voi olla suoria kielteisiä vaikutuksia yrityksiin ja kuluttajiin kyseisen kansallisen kilpailuviranomaisen jäsenvaltion lisäksi myös muissa jäsenvaltioissa. Lisäksi se voi vaikuttaa kansallisten kilpailuviranomaisten kykyyn tehdä yhteistyötä kaikkialla Euroopassa. Jäsenvaltio Y ei voi puuttua kansallisen kilpailuviranomaisen puutteellisiin keinoihin ja välineisiin jäsenvaltiossa X, vaan ainoastaan EU:n toimilla voidaan puuttua tähän ongelmaan.

Rajat ylittävän yhteistyön tehokkuuden varmistaminen

Vain EU:n tason toimilla voidaan varmistaa, että asetuksella (EY) N:o 1/2003 perustettu yhteistyöjärjestelmä toimii riittävällä tavalla. Yksi asetuksen (EY) N:o 1/2003 tärkeimmistä osatekijöistä on, että siinä säädetään yhteistyömekanismista, jonka avulla kansalliset kilpailuviranomaiset voivat tutkia väitettyjä rikkomisia jäsenvaltionsa rajojen ulkopuolella. Yksi kansallinen kilpailuviranomainen voi pyytää toista kansallista kilpailuviranomaista toteuttamaan tutkintatoimenpiteitä puolestaan toisella lainkäyttöalueella olevien todisteiden keräämiseksi. Kuten edellä todettiin, tämä mekanismi ei toimi hyvin, ellei kaikilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla ole tehokkaita valtuuksia suorittaa tarkastuksia tai pyytää tietoja. Tähänkin ongelmaan on vaikea puuttua kansallisella tasolla. Jos esimerkiksi

jäsenvaltion A kilpailuviranomainen tarvitsee jäsenvaltion B kilpailuviranomaista keräämään todisteita sen alueella sijaitsevilta yrityksiltä, mutta jäsenvaltion B kilpailuviranomaisella ei ole tehokkaita valtuuksia kerätä näitä todisteita, jäsenvaltio A ei voi tehdä paljoakaan asian suhteen.

Kilpailuviranomaisten sakkovapautus- tai -lievennysohjelmien väliset yhteydet Euroopassa

Sakkovapautus- tai -lievennysohjelmat ovat yhteydessä toisiinsa, koska yritykset jättävät usein hakemuksia useilla EU:n lainkäyttöalueilla ja tarvitsevat takeet rajat ylittävästä oikeusvarmuudesta. Viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana saatu kokemus on osoittanut, että tällaista rajat ylittävää oikeusvarmuutta ei voida riittävällä tavalla saavuttaa yksittäisten jäsenvaltioiden toimin. Sakkovapautus- tai -lievennysohjelmien erot johtavat edelleen hakijoiden kannalta erilaisiin tuloksiin sen suhteen, myönnetäänkö niille vapautus sakoista tai edes sakkojen alennuksia. Yrityksillä, jotka harkitsevat kartellin toiminnasta ilmoittamista useilla lainkäyttöalueilla saadakseen lievemmän kohtelun, ei ole tarvitsemaansa varmuutta siitä, saavatko ne lievempää kohtelua ja missä määrin. EU:n toimia tarvitaan sen varmistamiseksi, että sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä koskeva järjestelmä on käytettävissä ja sitä sovelletaan samalla tavalla kaikissa jäsenvaltioissa.

Kansalliset lainsäädännöt voivat estää kansallisia kilpailuviranomaisia panemasta kilpailusääntöjä tehokkaasti täytäntöön

Kuten edellä oikeusperustaa käsittelevässä jaksossa selitettiin, kansallisen lainsäädännön vuoksi kansalliset kilpailuviranomaiset eivät mahdollisesti ole riittävän itsenäisiä eikä niillä mahdollisesti ole tehokkaita välineitä rikkomisten havaitsemiseksi ja vaikuttavien sakkojen määräämiseksi yrityksille EU:n kilpailusääntöjen rikkomisesta. Tämän ongelman ratkaisemiseksi on toteutettava toimenpiteitä EU:n tasolla.

Kokemus on osoittanut, että ilman EU:n lainsäädäntöä kansalliset kilpailuviranomaiset tuskin saavat kaikkia tarvittavia välineitä

Muita kuin lainsäädäntötoimenpiteitä on käytetty laajalti vapaaehtoisiin toimiin kannustamiseksi kansallisella tasolla, mutta useilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei vieläkään ole takeita ja välineitä, jotka ne tarvitsevat voidakseen panna kilpailusäännöt tehokkaasti täytäntöön. Yli kymmenen vuoden jälkeen ei ole todennäköistä, että ne muutokset toteutuvat, jotka ovat välttämättömiä asetuksella (EY) N:o 1/2003 luodun hajautetun täytäntöönpanojärjestelmän paremman toiminnan ja kansallisten kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksien vahvistumisen varmistamiseksi. Tämä merkitsee sitä, että monilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei ole vieläkään tiettyjä keskeisiä välineitä rikkomisten havaitsemiseksi ja seuraamusten määräämiseksi tai niiden resurssit ovat riittämättömät, mikä haittaa asetuksella (EY) N:o 1/2003 käyttöön otetun hajautetun järjestelmän asianmukaista toimintaa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että voimassa olevat kansalliset kilpailulainsäädännöt eivät itsessään mahdollista sitä, että kansalliset kilpailuviranomaiset voivat panna EU:n kilpailusäännöt entistä tehokkaammin täytäntöön koko EU:n alueella. Lisäksi komissio ei voi panna täytäntöön EU:n vaatimuksia, jotka koskevat tutkintavälineitä ja välineitä seuraamusten määräämiseksi, resursseja ja kansallisten kilpailuviranomaisten institutionaalista rakennetta niiden pannessa täytäntöön EU:n kilpailusääntöjä, niin kauan kuin tällaisia vaatimuksia ei ole olemassa. Näin ollen vain EU:n tason aloite voi antaa kansallisille kilpailuviranomaisille

paremmat valtuudet täytäntöönpanoon varmistamalla, että niillä on tehokkaammat keinot ja välineet soveltaa EU:n kilpailusääntöjä.

Suhteellisuusperiaate

Useimpien seikkojen osalta ehdotuksella asetetaan vähimmäisvaatimukset, joilla varmistetaan kansallisten kilpailuviranomaisten tehokkaat valtuudet panna EU:n kilpailusäännöt täytäntöön. Näin varmistetaan asianmukainen tasapaino ehdotuksen yleisten ja erityisten tavoitteiden saavuttamisen välillä puuttumatta kohtuuttomasti kansallisiin perinteisiin. Jäsenvaltiot voivat edelleen säätää tiukemmista vaatimuksista ja mukauttaa sääntönsä kansallisiin erityispiirteisiin. Esimerkiksi jäsenvaltiot voivat edelleen vapaasti suunnitella, järjestää ja rahoittaa kansalliset kilpailuviranomaisensa parhaaksi katsomallaan tavalla, kunhan niiden tehokkuus on varmistettu. Lisäksi ehdotetulla direktiivillä myös varmistetaan, että niiden jäsenvaltioiden, jotka ovat valinneet tuomioistuinmallin kilpailusääntöjen täytäntöönpanoon, valintaa kunnioitetaan täysimääräisesti.

Lisäarvon aikaansaamiseksi kilpailusääntöjen täytäntöönpanossa yksityiskohtaisempia sääntöjä tarvitaan ainoastaan niiden ehtojen osalta, jotka koskevat lievemmän kohtelun myöntämistä salaisten kartellien tapauksessa. Yritykset ilmoittavat salaisista kartelleista, joihin ne ovat osallistuneet, vain jos niillä on riittävä oikeusvarmuus siitä, saavatko ne vapautuksen sakoista. Jäsenvaltioissa sovellettavien sakkovapautus- tai -lievennysohjelmien väliset tuntuvat erot johtavat oikeudelliseen epävarmuuteen mahdollisten sakkovapautuksen tai -lievennyksen hakijoiden osalta, mikä saattaa vähentää niiden kannustimia hakea sakkovapautusta tai -lievennystä. Jos jäsenvaltiot voisivat ottaa käyttöön tai soveltaa joko vähemmän tai enemmän rajoittavia sääntöjä lievemmän kohtelun myöntämisen yhteydessä tämän direktiivin soveltamisalalla, tämä ei olisi ainoastaan vastoin tavoitetta säilyttää mahdollisten hakijoiden kannustimet, jotta kilpailusääntöjen täytäntöönpano olisi unionissa mahdollisimman tehokasta, vaan vaarantaisi myös sisämarkkinoilla toimivien yritysten tasapuoliset toimintaedellytykset.

Tässä ehdotuksessa sovelletulla lähestymistavalla maksimoidaan kansallisten kilpailuviranomaisten tehokkuuden lisääminen ja puututaan mahdollisimman vähän kansallisiin erityispiirteisiin rajoittamalla yksityiskohtaisimmat säännöt tilanteisiin, joissa ne ovat ehdottoman välttämättömiä tehokkaan täytäntöönpanon edistämiseksi.

Tällainen kalibroitu lähestymistapa ei ole radikaali suunnanmuutos unionin oikeuden yleisestä vaatimuksesta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä tehokkaat menettelyt ja seuraamukset EU:n sääntöjen täytäntöönpanoa varten, vaan se on looginen kehitysaskel. Euroopan unionin tuomioistuimen mukaan kansallisella lainsäädännöllä on varmistettava unionin kilpailuoikeuden täysi tehokkuus[5]. Tuomioistuin on myös katsonut, että kansallisten kilpailuviranomaisten toimintaa koskevat yksityiskohtaiset kansalliset menettelysäännöt eivät saa vaarantaa asetuksen (EY) N:o 1/2003 tavoitetta, jona on varmistaa, että kyseiset viranomaiset soveltavat tehokkaasti SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa[6].

Toimintatavan valinta

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on parantaa kansallisten kilpailuviranomaisten tehokkuutta asettamatta yhtä yleispätevää ratkaisua, jotta voidaan ottaa huomioon jäsenvaltioiden

---

5 Asia C-557/12, Kone AG v. ÖBB-Infrastruktur AG, EU:C:2014:1317, 32 kohta.

6 Asia C-439/08, Vlaamse federatie van verenigingen van Brood- en Banketbakkers, Ijsbereiders en Chocoladebewerkers (VEBIC) VZW, EU:C.2010:739, 56 ja 57 kohta.

oikeudelliset perinteet ja institutionaaliset erityispiirteet. Näin ollen direktiivi on paras tapa taata, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tarvitsemansa takeet voidakseen panna kilpailusäännöt tehokkaammin täytäntöön, puuttumatta kohtuuttomasti kansallisiin erityispiirteisiin ja perinteisiin. Toisin kuin asetus, se jättää jäsenvaltioiden tehtäväksi valita sopivimmat keinot direktiivin sisältämien toimenpiteiden toteuttamiseen. Lisäksi direktiivi on joustava väline, jolla varmistetaan, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tarvittavat takeet riippumattomuudesta sekä riittävät resurssit ja täytäntöönpano- ja sakotusvaltuudet, samalla kun jäsenvaltioille jätetään mahdollisuus mennä halutessaan pidemmälle.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset

Komissio arvioi vuosina 2013–2014 neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 toimintaa. Tämän analyysin tulosten perusteella komission vuonna 2014 antamassa tiedonannossa, jossa käsitellään neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 kymmentä ensimmäistä soveltamisvuotta, todettiin, että kansallisten kilpailuviranomaisten on mahdollista valvoa kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa tehokkaammin, ja yksilöitiin joitakin toiminta-aloja kansallisten kilpailuviranomaisten toteuttaman täytäntöönpanon edistämiseksi, erityisesti takaamalla, että 1) kansallisilla kilpailuviranomaisilla on riittävät resurssit ja ne ovat tarpeeksi riippumattomia; 2) niillä on tehokkaat välineet; 3) ne voivat määrätä vaikuttavia sakkoja; ja 4) niillä on tehokkaat sakkovapautus- tai -lievennysohjelmat[7].

Vuoden 2014 tiedonanto perustui asetuksen (EY) N:o 1/2003 viittä ensimmäistä soveltamisvuotta käsittelevään kertomukseen, jossa todettiin, että kansallisten kilpailuviranomaisten valtuuttaminen osallistumaan EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanoon on vaikuttanut myönteisesti täytäntöönpanon tehostumiseen[8]. Siinä todettiin kuitenkin, että parantamisen varaa on, erityisesti sen varmistamiseksi, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tehokkaat täytäntöönpanovaltuudet ja sakotusvälineet.

Sidosryhmien kuuleminen

Komissio järjesti 4. marraskuuta 2015 ja 12. helmikuuta 2016 välisenä aikana julkisen kuulemisen verkkokyselynä, joka koostui kahdesta osasta: ensimmäinen osa sisälsi yleisiä kysymyksiä ja se oli suunnattu sellaisille sidosryhmille, joilla ei ole erityistä asiantuntemusta, ja toinen osa oli suunnattu sellaisille sidosryhmille, joilla on syvällisempää tietämystä ja kokemusta kilpailukysymyksistä.

Kuuleminen oli jatkotoimenpide asetuksen (EY) N:o 1/2003 kymmentä ensimmäistä soveltamisvuotta koskevalle komission tiedonannolle, jossa lueteltiin useita toiminta-aloja, joilla edistetään kansallisten kilpailuviranomaisten valtuuksia valvoa EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa. Näin ollen kuulemisen toisessa osassa käsiteltiin neljää keskeistä seikkaa: i)

---

7 Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle ”Kymmenen vuotta kilpailuoikeuden täytäntöönpanon valvontaa asetuksen (EY) N:o 1/2003 nojalla: Saavutukset ja tulevaisuudennäkymät”, COM(2014) 453, ja siihen liittyvät komission yksiköiden valmisteluasiakirjat: Ten Years of Antitrust Enforcement under Regulation 1/2003 (SWD(2014) 230) ja Enhancing competition enforcement by the Member States' competition authorities: institutional and procedural issues (SWD(2014) 231), http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/regulations.html.

8 Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Kertomus asetuksen (EY) N:o 1/2003 toiminnasta (KOM(2009) 206 lopullinen ja sen liitteenä oleva komission yksiköiden valmisteluasiakirja (SEC(2009) 574 final), http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/regulations.html).

kansallisten kilpailuviranomaisten resurssit ja riippumattomuus; ii) kansallisten kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovälineet; iii) kansallisten kilpailuviranomaisten valtuudet määrätä sakkoja yrityksille; ja iv) sakkovapautus- ja -lievennysohjelmat.

Eri sidosryhmiltä saatiin 181 vastausta. Vastauksia tuli yksityishenkilöiltä, lakiasiaintoimistoilta ja konsulteilta, yrityksiltä ja toimialajärjestöiltä, kuluttajajärjestöiltä, akateemisilta yhteisöiltä, valtiosta riippumattomilta järjestöiltä, ajatushautomoilta, ammattiliitoilta ja viranomaisilta, myös useilta ministeriöiltä ja kansallisilta kilpailuviranomaisilta sekä EU:n sisältä että sen ulkopuolelta.

Vastaajista 76 prosenttia katsoi, että kansalliset kilpailuviranomaiset voisivat tehdä enemmän EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanemiseksi kuin ne tällä hetkellä tekevät. Lisäksi 80 prosenttia tuki toimenpiteitä kansallisten kilpailuviranomaisten täytäntöönpanotoiminnan lisäämiseksi. Sidosryhmittäin tarkasteltuna: toimenpiteiden toteuttamista kannatti 100 prosenttia julkiseen kuulemiseen osallistuneista akateemisista laitoksista, kuluttajajärjestöistä, ammattiliitoista ja kansallisista kilpailuviranomaisista; 86 prosenttia kansalaisjärjestöistä; 84 prosenttia konsulteista/lakiasiaintoimistoista; 77 prosenttia yrityksistä / pk-yrityksistä / mikroyrityksistä / yksityisistä elinkeinonharjoittajista; 67 prosenttia ajatushautomoista ja 61 prosenttia toimialajärjestöistä. Julkiseen kuulemiseen osallistuneista sidosryhmistä 64 prosenttia kannatti EU:n ja jäsenvaltioiden toimien yhdistelmää ja jäljelle jäävistä 19 prosenttia kannatti ainoastaan EU:n toimia ja 8 prosenttia ainoastaan jäsenvaltioiden toimia[9].

Tämän julkisen kuulemisen lisäksi Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunta (ECON) ja komissio järjestivät 19. huhtikuuta 2016 kuulemistilaisuuden, jonka tavoitteena oli antaa asiantuntijoille ja sidosryhmille lisämahdollisuus vaihtaa näkemyksiä julkisesta kuulemisesta. Kuulemistilaisuutta seurasi kaksi paneelikeskustelua, joissa käsiteltiin julkisen kuulemisen neljää aihealuetta. Näihin keskusteluihin osallistui noin 150 akateemisten yhteisöjen, yritysten (suurten ja pienten), konsulttien, toimialajärjestöjen, lakiasiaintoimistojen, lehdistön, yksityishenkilöiden ja viranomaisten edustajaa, jotka olivat yleisesti samaa mieltä aloitteen tavoitteista ja kannattivat niitä.

Lisäksi järjestettiin kaksi kokousta asianomaisten ministeriöiden kanssa alustavan palautteen saamiseksi niiltä. Ministeriöille ilmoitettiin 12. kesäkuuta 2015 komission havaitsemista keskeisistä ongelmista. Ministeriöiden ja kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa järjestettiin 14. huhtikuuta 2016 toinen kokous, jossa niille tiedotettiin julkisen kuulemisen tuloksista.

Julkisen kuulemisen, kuulemistilaisuuden ja ministeriöiden kanssa järjestettyjen kokousten tulokset on otettu huomioon ehdotuksessa.

Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö

Komissio suoritti yhteistyössä kaikkien kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa kattavan tietojenkeruun saadakseen tarkan kuvan vallitsevasta tilanteesta.

Vaikutustenarviointi

Komission laatima vaikutustenarviointiraportti kattaa kaikki tähän ehdotukseen liittyvät tärkeimmät näkökohdat. Arvioinnissa tarkasteltiin neljää toimintavaihtoehtoa. Parhaaksi

[9] Loput 8 prosenttia valitsi vastausvaihtoehdon ”en tiedä / kysymys ei koske minua”.

arvioitu vaihtoehto, joka pannaan täytäntöön tässä ehdotuksessa, on se, että annetaan EU:n lainsäädäntöä, jolla säädetään niistä vähimmäiskeinoista ja -välineistä, joiden avulla kansalliset kilpailuviranomaiset voivat panna kilpailusäännöt tehokkaasti täytäntöön, ja täydennetään sitä muilla kuin lainsäädäntötoimenpiteillä ja tarvittaessa yksityiskohtaisilla säännöillä.

Vaikutustenarviointiraportissa tarkastelluista muista kolmesta toimintavaihtoehdosta voidaan todeta seuraavaa: i) Perusskenaariolla, jonka mukaan ei toteutettaisi EU:n toimia, ei hyvin todennäköisesti saavutettaisi tavoitteita eikä se vastaisi sidosryhmien odotuksia; ii) jos toteutettaisiin ainoastaan muita kuin lainsäädäntötoimia, ei luotaisi vankkaa oikeusperustaa sen varmistamiseksi, että kaikilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tarvittavat keinot ja välineet tehokasta täytäntöönpanoa varten. Lisäksi muita kuin lainsäädännöllisiä toimenpiteitä on ollut käytössä useita vuosia, eikä niillä ole pystytty hyödyntämään asetuksella (EY) N:o 1/2003 luodun hajautetun järjestelmän koko potentiaalia; iii) yksityiskohtaisten ja yhdenmukaisten keinojen ja välineiden antaminen kansallisille kilpailuviranomaisille toteuttamalla EU:n lainsäädäntötoimia toisi vain vähän lisähyötyä verrattuna parhaaksi katsottuun vaihtoehtoon, mutta tarkoittaisi suurempaa puuttumista kansallisiin oikeusjärjestelmiin ja perinteisiin.

Parhaana pidetyn vaihtoehdon hyötyjen kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen arviointi (esimerkiksi myönteinen vaikutus kokonaistuottavuuden kasvuun, joka on BKT:n keskeinen osatekijä)[10] osoittaa, että hyödyt ovat enimmäkseen suuremmat kuin täytäntöönpanokustannukset.

Komission sääntelyntarkastelulautakunta esitti huomautuksensa alustavasta vaikutustenarvioinnista syyskuussa 2016 ja myönteisen lausunnon joulukuussa 2016, ja ne on otettu asianmukaisesti huomioon[11]. Näiden huomautusten perusteella lopullisessa vaikutustenarvioinnissa esitetään kaikki käytettävissä olevat tarkistamattomat todisteet ongelmien taustalla olevien seikkojen kuvaamiseksi, esitellään harkittuja toimintavaihtoehtoja yksityiskohtaisemmin ja esitetään parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannuksista ja hyödyistä yksityiskohtainen analyysi, joka osoittaa, että ehdotuksen edut ovat huomattavasti suuremmat kuin siitä aiheutuvat kustannukset. Lisäksi lopullisessa vaikutustenarvioinnissa käsitellään kvantitatiivisten arvioiden rajoituksia ja epävarmuustekijöitä, esitetään selkeämmin sidosryhmien julkisessa kuulemisessa esittämät näkemykset ja osoitetaan paremmin harkittujen vaihtoehtojen yhdenmukaisuus toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden kanssa.

Keneen ehdotus vaikuttaa ja miten

Kansallisten kilpailuviranomaisten paremmat täytäntöönpanovaltuudet hyödyttävät kaikkia kuluttajia ja yrityksiä, niin suuria kuin pieniä kuten myös pk-yrityksiä, edistämällä tehokasta kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa ja luomalla tasapuolisemmat toimintaedellytykset. Sen vuoksi ei ole tarvetta säätää eriytetystä soveltamisalasta, esimerkiksi poikkeuksista tai kevyemmän järjestelmän soveltamisesta pk-yrityksiin.

Kansalliset kilpailuviranomaiset

---

10 Ks. vaikutustenarviointiraportin 6.3 jakso, http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia.

11 Ks. 28 päivänä syyskuuta 2016 ja 9 päivänä joulukuuta 2016 päivätyt lausunnot, jotka ovat saatavilla osoitteessa: http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia. Ks. myös vaikutustenarviointiraportin liite I.

Kansalliset kilpailuviranomaiset ovat aloitteen pääasialliset hyötyjät, ja yritysten lisäksi aloitteen vaikutukset kohdistuvat suorimmin niihin. Jos ehdotus pannaan täytäntöön, se antaa kaikille kansallisille kilpailuviranomaisille tehokkaat keinot ja välineet, joiden avulla ne voivat löytää todisteita kilpailusääntöjen rikkomisesta, määrätä rikkoville yrityksille sakkoja, toimia riippumattomasti pannessaan EU:n kilpailusääntöjä täytäntöön, saada tarvittavat resurssit tehtäviensä hoitamiseksi ja saada käyttöönsä tehokkaammat sakkovapautus- tai -lievennysohjelmat. Tämän ansiosta kansalliset kilpailuviranomaiset voivat toteuttaa tehokkaita täytäntöönpanotoimia ja tehdä parempaa yhteistyötä EU:n muiden kilpailuviranomaisten kanssa, mikä johtaa kilpailun lisääntymiseen markkinoilla. Se varmistaa erityisesti, että asetuksella (EY) N:o 1/2003 käyttöön otettu rajat ylittävä tietojen keruu ja vaihto toimii tehokkaasti. Tästä voi aiheutua jonkin verran lisäkustannuksia joillekin viranomaisille, jos esimerkiksi tarvitaan uusia tietoteknisiä välineitä, mutta näiden kustannusten odotetaan olevan vähäiset. Kaikkiin kansallisiin kilpailuviranomaisiin ei kohdistu samanlaisia vaikutuksia, koska tarvittavat muutokset riippuvat kansallisten lainsäädäntöpuitteiden tarkasta lähtötilanteesta.

Yritykset

Aloite vaikuttaa merkittävästi myös yrityksiin. Ensinnäkin yritykset kärsivät kuluttajien tavoin siitä, jos kilpailusääntöjen täytäntöönpano jää alle optimaalisen tason, koska niihin kohdistuu tavarantoimittajien perimien korkeampien hintojen sekä vähäisemmän innovoinnin ja pienempien valintamahdollisuuksien kielteinen vaikutus samoin kuin kilpailusääntöjä rikkovien kilpailijoiden pyrkimykset sulkea ne markkinoilta. Ehdotuksella edistetään kansallisten kilpailuviranomaisten toteuttamaa kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa Euroopassa ja luodaan tasapuolisemmat toimintaedellytykset. Tällöin markkinoilla vallitsee kilpailukulttuuri, josta hyötyvät kaikki yritykset, niin suuret kuin pienetkin, sillä se antaa niille mahdollisuuden kilpailla reilusti omilla ansioillaan ja kasvaa kaikkialla sisämarkkinoilla. Näin myös kannustetaan yrityksiä innovoimaan ja tarjoamaan parempaa valikoimaa korkeampilaatuisia tuotteita ja palveluja, jotka vastaavat kuluttajien odotuksia.

Toiseksi ehdotuksesta on jossain määrin hyötyä myös yrityksille, joita tutkitaan väitetyn EU:n kilpailusääntöjen rikkomisen vuoksi. Kun otetaan käyttöön kansallisten kilpailuviranomaisten olennaiset tehokkaat keinot ja välineet, yritysten kannalta erilaiset tulokset vähenevät, jolloin EU:n kilpailusääntöjen soveltaminen on ennakoitavampaa ja oikeusvarmuus lisääntyy koko EU:n alueella. Yritykset voivat myös hyötyä paremmista menettelyllisistä oikeuksista erityisesti niillä lainkäyttöalueilla, joilla on parantamisen varaa, sekä suuremmasta oikeusvarmuudesta hakiessaan sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä. Yrityksille voi alussa aiheutua kustannuksia sopeutumisesta uusiin menettelysääntöihin. Yleisesti ottaen on kuitenkin todennäköistä, että rajat ylittävää toimintaa sisämarkkinoilla harjoittaville yrityksille erilaisiin lainsäädäntökehyksiin mukautumisesta aiheutuvat kustannukset pienenevät.

Toisaalta niille yrityksille, jotka rikkovat lakia joillakin lainkäyttöalueilla, tulee vaikeammaksi kätkeä todisteita ja välttyä sakoilta tai hyötyä alhaisista sakoista.

Kuluttajat

Kuluttajat hyötyvät eduista, joita kovempi kilpailu saa aikaan markkinoilla laajemman valikoiman ja parempien tuotteiden kautta. Kuluttajien kannalta kansallisten kilpailuviranomaisten puutteelliset keinot, välineet ja valmiudet käyttää koko potentiaaliaan pannessaan täytäntöön EU:n kilpailusääntöjä tarkoittaa sitä, että he menettävät kilpailusääntöjen täytäntöönpanon hyödyt. Ehdotuksella varmistetaan kuluttajille koko

Euroopassa samantasoinen suoja liiketoimintatavoilta, jotka pitävät tavaroiden ja palvelujen hinnat keinotekoisesti korkeina, ja parannetaan kuluttajien saatavilla kohtuuhintaan olevaa innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen valikoimaa.

Perusoikeudet

Ehdotuksella varmistetaan kilpailumenettelyjen kohteena olevien yritysten perusoikeuksien suojelu, etenkin (mutta ei yksinomaan), elinkeinovapaus, omistusoikeus, oikeus hyvään hallintoon ja oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin (Euroopan unionin perusoikeuskirjan 16, 17, 41 ja 47 artikla). Sillä annetaan kansallisille kilpailuviranomaisille tehokkaat valtuudet EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanoon ainoastaan siinä määrin kuin se on tarpeellista ja oikeasuhteista. Sillä velvoitetaan jäsenvaltiot säätämään näiden valtuuksien käyttöön sovellettavista asianmukaisista suojatoimista, jotka vähintään täyttävät Euroopan unionin perusoikeuskirjan vaatimukset ja ovat unionin oikeuden yleisten periaatteiden mukaisia, mukaan lukien luonnollisten henkilöiden tietosuojaoikeuksien kunnioittaminen. Näiden suojatoimien olisi erityisesti kunnioitettava niiden yritysten puolustautumisoikeuksia, jotka ovat SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan täytäntöönpanoa koskevan menettelyn kohteena. Olennainen osa näitä puolustautumisoikeuksia on oikeus tulla kuulluksi. Tähän sisältyy oikeus siihen, että yrityksille annetaan virallisesti tiedoksi kansallisten kilpailuviranomaisten EU:n kilpailuoikeuden nojalla esittämät väitteet, ja oikeus tutustua asiakirja-aineistoon, jotta yritykset voivat valmistella puolustustaan. Lisäksi niillä yrityksillä, joille osoitetaan SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa soveltavien kansallisten kilpailuviranomaisten lopullinen päätös, olisi oltava oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa näiden päätösten riitauttamiseksi.

Ehdotus sisältää myös erityiset perusoikeuksien kunnioittamista koskevat suojatoimet. Esimerkiksi muualla kuin yrityksen tiloissa tapahtuville tarkastuksille olisi vaadittava oikeusviranomaisen lupa. Useisiin säännöksiin sisältyy myös perusoikeuksia koskevia takeita. Esimerkiksi kansalliset kilpailuviranomaiset voivat määrätä sakkoja ja rakenteellisia ja toimintaa koskevia korjaustoimenpiteitä vain, jos ne ovat oikeasuhteisia. Kansalliset kilpailuviranomaiset voivat suorittaa tarkastuksia ja pyytää tietoja vain sillä edellytyksellä, että ne täyttävät välttämättömyyttä koskevan kriteerin.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Jäsenvaltioiden välinen tehokas ja vaikuttava yhteistyö ja tietojenvaihto edellyttää suojattua infrastruktuuria. Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston toiminta perustuu yhteentoimivuuteen. Nykyisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä nämä toimet rahoitetaan pääasiassa ISA^2-ohjelmasta[12] ottaen huomioon ohjelman käytettävissä olevat varat, tukikelpoisuus ja priorisointikriteerit. Ehdotuksen talousarviovaikutusten yksityiskohdat vuoden 2020 jälkeen riippuvat seuraavaa monivuotista rahoituskehystä koskevista komission ehdotuksista ja vuoden 2020 jälkeistä monivuotista rahoituskehystä koskevien neuvottelujen lopputuloksesta. Alustavasti keskitetyn tietojärjestelmän (Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston järjestelmä) ylläpitämistä, kehittämistä, käyttämistä ja tukemista varten asiaa koskevien luottamuksellisuutta ja tietoturvallisuutta koskevien vaatimusten mukaisesti on varattu 1 miljoona euroa. Muut Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston toiminnasta,

[12] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2015/2240, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, eurooppalaisia julkishallintoja, yrityksiä ja kansalaisia palvelevia yhteentoimivuusratkaisuja sekä yhteisiä toteutuspuitteita koskevasta ohjelmasta (ISA^2-ohjelma) julkisen sektorin nykyaikaistamisen välineenä (EUVL L 318, 4.12.2015, s. 1).

esimerkiksi kokousten järjestämisestä, koulutusohjelmien kehittämisestä ja tarjoamisesta sekä ohjeiden ja yhteisten periaatteiden laatimisesta, aiheutuvat kustannukset ovat arviolta 500 000 euroa vuodessa.

Säädösehdotus ei vaikuta henkilöstöbudjettiin eikä edellytä lisähenkilöstöä. Tämän ehdotuksen liitteenä olevassa rahoitusselvityksessä annetaan tarkempia tietoja.

5. LISÄTIEDOT

Täytäntöönpanosuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt

Komissio on laatinut täytäntöönpanosuunnitelman, jossa määritellään keskeiset haasteet, jotka jäsenvaltiot todennäköisesti kohtaavat direktiivin hyväksymisen ja täytäntöönpanon aikana, ja ehdotetaan toimia niiden ratkaisemiseksi.

Täytäntöönpanosuunnitelmaan sisältyvät seuraavat: i) yksi yhteyspiste komissiossa sähköisen postilaatikon kautta, jota jäsenvaltiot voivat käyttää kaikissa asioissa, jotka liittyvät ehdotettuun direktiiviin, ja ii) useita komission ja jäsenvaltioiden toimia, joilla voidaan ratkaista seuraavat kolme keskeistä täytäntöönpanohaastetta: a) täytäntöönpano määräajassa, b) koulutuksen ja tuen tarjonta kansallisille kilpailuviranomaisille ja c) yritysmaailman riittävä tiedottaminen.

Komissio seuraa direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanoa niin sen ajanjakson aikana, jona direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä, kuin kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen jälkeenkin.

Direktiivin jälkiarviointi tehdään viiden vuoden kuluttua sen saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Selittävät asiakirjat

Ehdotetussa direktiivissä esitetään erityistoimenpiteitä, joilla varmistetaan, että 1) kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tehokkaat takeet riippumattomuudesta sekä riittävät resurssit ja täytäntöönpano- ja sakotusvaltuudet; 2) samat takeet ja välineet ovat käytössä, kun kansalliset kilpailuviranomaiset soveltavat kansallista lainsäädäntöä rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa; ja 3) kansalliset kilpailuviranomaiset voivat antaa toisilleen tehokasta keskinäistä apua, jotta voidaan turvata tiiviin yhteistyön järjestelmä Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa. Ehdotetusta direktiivistä aiheutuu useita oikeudellisia velvoitteita. Sen vuoksi sen saattaminen tehokkaasti osaksi kansallista lainsäädäntöä edellyttää, että asiaa koskeviin kansallisiin sääntöihin tehdään täsmällisiä ja kohdennettuja muutoksia. Jotta komissio voisi valvoa asianmukaista saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, ei sen vuoksi riitä, että jäsenvaltiot toimittavat täytäntöönpanosäännösten tekstin, koska voi olla tarpeen arvioida yleisesti seurauksena olevaa kansallisen lain mukaista järjestelmää. Näistä syistä jäsenvaltioiden olisi toimitettava komissiolle myös selittäviä asiakirjoja, joissa osoitetaan, millä kansallisen lainsäädännön olemassa olevilla tai uusilla säännöksillä ehdotetussa direktiivissä säädetyt yksittäiset toimenpiteet on tarkoitus panna täytäntöön.

Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset

Ehdotus sisältää 10 lukua, joissa on yhteensä 34 artiklaa.

I luku – Kohde, soveltamisala ja määritelmät

Tässä luvussa määritellään ehdotuksen soveltamisala ja siinä käytetyt keskeiset termit. Käytetyt määritelmät vastaavat pääosin asetuksessa (EY) N:o 1/2003 ja kilpailusääntöjen rikkomisen johdosta määrättäviä vahingonkorvauksia koskevassa direktiivissä 2014/104/EU[13] käytettyjä määritelmiä.

II luku – Perusoikeudet

Ehdotuksella varmistetaan, että jäsenvaltiot säätävät asianmukaisista suojatoimista, jotka koskevat tässä ehdotuksessa säädettyjen valtuuksien käyttöä. Näiden suojatoimien on vähintään täytettävä Euroopan unionin perusoikeuskirjan vaatimukset ja unionin oikeuden yleiset periaatteet[14]. Kuulemismenettelyn aikana asianajajat, yritykset ja elinkeinoelämän järjestöt esittivät selvän vaatimuksen, jonka mukaan olisi varmistettava, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tehokkaat täytäntöönpanovaltuudet, joiden vastapainoksi lisätään menettelytakeita.

III luku – Riippumattomuus ja resurssit

Tässä luvussa varmistetaan, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tarvittavat takeet riippumattomuudesta. Erityisesti siinä otetaan käyttöön takeet, joilla pyritään seuraavin tavoin suojelemaan kansallisten kilpailuviranomaisten henkilöstöä ja johtoa ulkoiselta vaikutukselta EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanon yhteydessä: i) varmistamalla, että he voivat hoitaa tehtävänsä ja käyttää valtuuksiaan poliittisesta ja muusta ulkoisesta vaikutuksesta riippumattomasti; ii) kieltämällä selvästi ohjeiden vastaanottaminen miltään hallitukselta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä; iii) varmistamalla, että he pidättäytyvät kaikista toimista, jotka ovat ristiriidassa tehtävien hoitamisen ja valtuuksien käyttämisen kanssa; iv) kieltämällä johtohenkilöiden irtisanominen syistä, jotka liittyvät päätöksentekoon tietyissä tapauksissa; v) varmistamalla, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on toimivalta asettaa painopisteensä yksittäisissä tapauksissa, mukaan lukien valtuudet hylätä kanteluita painopisteisiin liittyvistä syistä. Tämän viimeisen seikan osalta ehdotuksella ei puututa jäsenvaltioiden oikeuteen määritellä yleiset poliittiset tavoitteet. Julkisessa kuulemisessa suurin osa sidosryhmistä tuki toimia, jotka kattavat kaikki nämä näkökohdat. Erityisesti yritykset katsoivat, että kansallisten kilpailuviranomaisten kykenemättömyys asettaa itse kaikki painopisteensä estää niitä keskittymästä sellaisiin rikkomisiin, jotka aiheuttavat eniten vahinkoa kilpailulle.

Lisäksi tässä luvussa otetaan käyttöön nimenomainen vaatimus, jonka mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on ne taloudelliset, tekniset ja henkilöresurssit, jotka ovat välttämättömät SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan mukaisten keskeisten tehtävien hoitamiseksi. Säännöksissä jätetään jäsenvaltioille riittävästi

---

13 EUVL L 349, 5.12.2014, s. 1.

14 Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ”*[unionin] oikeusjärjestyksen perusoikeuksien turvaamista koskevat vaatimukset sitovat myös jäsenvaltioita niiden pannessa [unionin] oikeuden säännöksiä täytäntöön*” (asia C-292/97, Karlsson ym., ECLI:EU:C:2000:202, 37 kohta). Ks. myös asiassa C-74/14, Eturas, 21 päivänä tammikuuta 2016 annettu tuomio (ECLI:EU:C:2016:42, 38 kohta), jossa unionin tuomioistuin muistutti, että syyttömyysolettama on unionin oikeuden yleinen periaate, joka nykyisin mainitaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 48 artiklan 1 kohdassa (ks. vastaavasti tuomio E.ON Energie v. komissio, C-89/11 P, ECLI:EU:C:2012:738, 72 kohta) ja jota jäsenvaltioilla on velvollisuus noudattaa, kun ne panevat täytäntöön unionin kilpailuoikeutta. Ks. myös vastaavasti tuomio VEBIC, C-439/08, ECLI:EU:C:2010:739, 63 kohta.

liikkumavaraa ottaa huomioon talouden vaihtelut vaarantamatta kansallisten kilpailuviranomaisten tehokkuutta.

IV luku – Valtuudet

Tutkinta- ja päätöksentekovaltuudet ja menettelyt ovat kilpailuviranomaisten tärkeimpiä välineitä. Tällä hetkellä valtuudet kuitenkin vaihtelevat suuresti eri puolilla Eurooppaa, ja monilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei ole kaikkia tarvitsemiaan valtuuksia. Kansallisten kilpailuviranomaisten tutkinta- ja päätöksentekovaltuuksien laajuus vaihtelee huomattavasti, mikä voi merkittävästi vaikuttaa niiden tehokkuuteen.

Tämän vuoksi ehdotuksessa säädetään tehokkaiden tutkintavaltuuksien vähimmäistasosta (valtuudet tarkastaa liiketiloja ja muita tiloja ja pyytää tietoja) ja päätöksentekovaltuuksien vähimmäistasosta (valtuudet tehdä kieltopäätöksiä, mukaan lukien valtuudet määrätä rakenteellisia ja toimintaa koskevia korjaustoimenpiteitä, sitoumuksia koskevia päätöksiä ja väliaikaisia toimenpiteitä). Julkisessa kuulemisessa kannatettiin laajasti toimien toteuttamista sen varmistamiseksi, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tällaiset tehokkaat välineet. Sidosryhmät, erityisesti yritykset, korostivat esimerkiksi, että kansallisten kilpailuviranomaisten puutteelliset valtuudet määrätä rakenteellisia korjaustoimenpiteitä oli erityisen ongelmallista niiden yritysten kannalta, jotka ovat kärsineet vahinkoa rikkomiseen syyllistyneen yrityksen kilpailunvastaisen käyttäytymisen vuoksi.

Ehdotuksella varmistetaan myös, että kyseisillä välineillä on vaikutusta, säätämällä tehokkaista seuraamuksista, jos sääntöjä ei noudateta. Jotta seuraamukset olisivat tarkoituksenmukaisia, ne lasketaan suhteessa kyseisen yrityksen liikevaihtoon, mutta jäsenvaltioilla on joustovaraa sen suhteen, miten tämä toteutetaan (esim. sakon tasolle ei vahvisteta tiettyjä prosenttiosuuksia).

V luku – Sakot ja uhkasakot

Kilpailuviranomaisten kyky määrätä sakkoja yrityksille, jotka ovat rikkoneet kilpailuoikeutta, on keskeinen täytäntöönpanoväline. Sakkojen tarkoituksena on rangaista yrityksiä, jotka ovat rikkoneet kilpailusääntöjä, ja estää kyseisiä yrityksiä ja muita yrityksiä ryhtymästä laittomaan toimintaan tai jatkamasta sitä. Vuonna 2009 Euroopan unionin tuomioistuin katsoi, että kansallisten kilpailuviranomaisten tai komission määräämien sakkojen tehokkuus on edellytys EU:n kilpailusääntöjen johdonmukaiselle soveltamiselle[15]. On kuitenkin olemassa useita seikkoja, jotka vaikuttavat SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan täytäntöönpanon tasoon ja merkitsevät sitä, että yritysten sakot voivat olla hyvin alhaiset tai niille ei määrätä ollenkaan sakkoja täytäntöönpanoviranomaisesta riippuen. Tämä heikentää pelotevaikutusta ja tasapuolisia toimintaedellytyksiä.

Ensinnäkin kansallisten kilpailuviranomaisten EU:n kilpailusääntöjen rikkomisesta määräämien sakkojen luonne vaihtelee jäsenvaltiosta toiseen. Sakkoja voidaan määrätä joko hallinnollisessa menettelyssä (kilpailuviranomaisen määräämiä), muissa kuin rikosoikeudellisissa oikeudenkäyntimenettelyissä (tuomioistuinten määräämiä), rikosoikeudellisissa menettelyissä tai niiden kaltaisissa menettelyissä (pääasiassa

[15] Tuomio asiassa C-429/07, Inspecteur van de Belastingdienst v. X BV, ECLI:EU:C:2009:359, 36–39 kohta.

tuomioistuimen määräämiä tai joissakin tapauksissa kansallisen kilpailuviranomaisen rikosoikeudellisen menettelyn kaltaisissa (rikkomus-)menettelyissä määräämiä). Useimmissa jäsenvaltioissa sakot ovat hallinnollisia. Siviilioikeudellisia sakkoja[16] määrätään kolmessa jäsenvaltiossa. Viidessä jäsenvaltiossa sakkoja määrätään rikosoikeudellisten menettelyjen kaltaisissa menettelyissä. Niistä jäsenvaltioista useimmissa, joissa sakkoja määrätään pääasiassa rikosoikeudellisten menettelyjen kaltaisissa menettelyissä, EU:n kilpailuoikeuden täytäntöönpano on puutteellista, tai seuraamuksia on täytäntöönpanosta huolimatta määrätty harvoin vuosina 2004–2013. Useimmat sidosryhmät totesivat julkisessa kuulemisessa, että rikosoikeudelliset järjestelmät soveltuvat huonommin EU:n kilpailusääntöjen tehokkaaseen täytäntöönpanoon. Näiden liian vähäiseen täytäntöönpanoon liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi ja säilyttäen samalla jäsenvaltioiden liikkumavaran ehdotuksella varmistetaan, että niissä jäsenvaltioissa, joissa kansallinen kilpailuviranomainen ei voi tällä hetkellä tehdä sakkoja koskevia päätöksiä, kansallisille kilpailuviranomaisille on joko annettava valtuudet tehdä tällaisia päätöksiä suoraan tai jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuomioistuin voi tehdä tällaisia päätöksiä muissa kuin rikosoikeudellisissa oikeudenkäyntimenettelyissä. Muutostarve pidetään näin ollen mahdollisimman pienenä.

Toiseksi sakkojen laskentamenetelmissä on eroja, joilla voi olla merkittävä vaikutus kansallisten kilpailuviranomaisten määräämien sakkojen tasoon. Nämä erot koskevat lähinnä seuraavia asioita: 1) määrättävän sakon enimmäismäärä (lakisääteinen enimmäismäärä) ja 2) sakon laskennassa käytettävät parametrit. Tällaiset erot selittävät osittain sen, miten sakkojen vaihtelu voi tällä hetkellä olla jopa 25-kertaista viranomaisesta riippuen. Samasta rikkomisesta voidaan määrätä erittäin vähäisiä sakkoja, minkä vuoksi sakkojen pelotevaikutus vaihtelee huomattavasti Euroopan eri osissa. Tämä asia tuotiin esille julkisessa kuulemisessa. Määrätyt sakot eivät välttämättä vastaa kilpailunvastaisesta toiminnasta kilpailulle aiheutuvaa vahinkoa. Sen varmistamiseksi, että kansalliset kilpailuviranomaiset voivat asettaa varoittavia sakkoja yhteisten perusparametrien perusteella, yhteinen lakisääteinen enimmäismäärä on vähintään 10 prosenttia maailmanlaajuisesta liikevaihdosta, ja toiseksi kansallisten kilpailuviranomaisten olisi sakon määrää vahvistaessaan otettava huomioon rikkomisen vakavuus ja kesto, jotka ovat keskeiset tekijät.

Kolmas seikka liittyy rajoituksiin jotka koskevat sitä, kenen voidaan katsoa olevan vastuussa sakon maksamisesta. ”Yrityksen” käsite EU:n kilpailuoikeudessa vahvistetaan Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä. Se tarkoittaa, että samaan ”yritykseen” kuuluvien eri oikeushenkilöiden voidaan katsoa olevan yhteisvastuullisesti vastuussa ”yritykselle” määrättävistä sakoista[17]. Tämä antaa koko konsernille selkeän signaalin siitä, että hyvän hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän puuttuminen ja kilpailuoikeuden noudattamisen laiminlyönti eivät jää rankaisematta. Sen ansiosta sakot myös vastaavat koko konsernin eivätkä ainoastaan tytäryhtiön vahvuutta, jolloin ne ovat mielekkäämmät ja varoittavammat. Useat kansalliset kilpailuviranomaiset eivät tällä hetkellä kuitenkaan voi saattaa emoyhtiöitä vastuuseen määräysvallassaan olevien tytäryhtiöidensä rikkomisista. Useat kansalliset kilpailuviranomaiset eivät voi myöskään saattaa rikkomiseen syyllistyneen yrityksen oikeudellisia ja taloudellisia seuraajia vastuuseen sakoista tai tästä on epävarmuutta huolimatta Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä. Tämä tarkoittaa, että yritykset voivat välttyä sakoilta yksinkertaisesti sulautumalla toisten yritysten

[16] Termiä ’siviilioikeudelliset sakot’ käytetään kuvaamaan sakkoja, jotka on määrätty muissa kuin rikosoikeudellisissa oikeudenkäyntimenettelyissä.

[17] Tuomio asiassa C-97/08 P, AkzoNobel NV v. komissio, ECLI:EU:C:2009:536. On osoitettava, että emoyhtiö käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa kilpailusääntöjä rikkoneeseen tytäryhtiöön.

kanssa tai uudelleenjärjestelyillä. Tämän ongelman poistamiseksi ehdotuksessa säädetään, että yrityksen käsitettä sovelletaan sakkojen määräämiseksi emoyhtiölle ja yritysten oikeudellisille ja taloudellisille seuraajille.

VI luku – Lievempi kohtelu

Yritykset ilmoittavat salaisista kartelleista, joihin ne ovat osallistuneet, vain jos niillä on riittävä oikeusvarmuus siitä, saavatko ne vapautuksen sakoista. Tämän luvun tavoitteena on lisätä niiden yritysten oikeusvarmuutta, jotka haluavat hakea sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä, ja siten säilyttää niiden kannustimet tehdä yhteistyötä komission ja kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa pienentämällä jäsenvaltioissa sovellettavien sakkovapautus- ja -lievennysohjelmien välisiä nykyisiä eroja. Tätä varten ehdotuksessa saatetaan Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston sakkovapautuksia ja -lievennyksiä koskevan malliohjelman pääperiaatteet lainsäädännöksi, millä varmistetaan, että kaikki kansalliset kilpailuviranomaiset voivat myöntää sakkovapautuksia ja -lievennyksiä ja hyväksyä lyhennettyjä hakemuksia samoin edellytyksin. Julkisessa kuulemisessa sidosryhmistä 61 prosenttia katsoi, että Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston sakkovapautuksia ja -lievennyksiä koskevan malliohjelman puutteellinen täytäntöönpano jäsenvaltioissa oli ongelma.

Lisäksi tässä luvussa varmistetaan, että hakijoilla on viisi työpäivää aikaa tehdä lyhennetty hakemus, ja selvennetään, että niiden ei pitäisi joutua vastaamaan kansallisten kilpailuviranomaisten runsaasti resursseja vaativiin pyyntöihin samaan aikaan kuin komissio tutkii asiaa. Siinä selvennetään myös, että kun komissio on päättänyt olla ryhtymättä asiassa toimenpiteisiin, lyhennetyn hakemuksen jättäjillä olisi oltava mahdollisuus esittää täysimääräinen sakoista vapauttamista tai sakkojen lieventämistä koskeva hakemus asianomaisille kansallisille kilpailuviranomaisille.

Lopuksi tässä luvussa varmistetaan, että sakoista vapauttamista hakevien yritysten työntekijöitä ja johtajia suojellaan mahdollisilta henkilökohtaisilta seuraamuksilta, jos he tekevät yhteistyötä viranomaisten kanssa. Tämä on tärkeää, jotta yrityksillä säilyisi kannustimet hakea sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä, koska sakkovapautus- ja -lievennyshakemukset edellyttävät usein sitä, että niiden työntekijät tekevät täysimääräistä yhteistyötä joutumatta pelkäämään seuraamuksia.

Myös henkilöitä, jotka ovat tietoisia kartellin tai muunlaisen kilpailusääntöjen rikkomisen olemassaolosta tai toiminnasta, olisi kannustettava antamaan nämä tiedot, esimerkiksi perustamalla luotettavia ja luottamuksellisia tiedonantokanavia. Tätä varten monet kansalliset kilpailuviranomaiset ovat ottaneet käyttöön sellaisia keinoja tai harkitsevat sellaisten keinojen käyttöönottoa, joilla voidaan suojella kostotoimilta, esimerkiksi työnantajan kurinpidollisilta toimilta, henkilöitä, jotka ilmoittavat tai paljastavat tietoja EU:n kilpailuoikeuden rikkomisesta. Komissio otti esimerkiksi 16. maaliskuuta 2017 käyttöön välineen väärinkäytösten paljastamiseksi kilpailuasioissa[18]. Komissio on korostanut, että on tärkeää suojella ilmiantajia, ja se tutkii mahdollisuutta laatia horisontaalisia tai alakohtaisia säännöksiä EU:n tasolla[19].

VII luku – Keskinäinen avunanto

[18] http://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html
[19] http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=54254

Tässä luvussa varmistetaan, että kun yksi kilpailuviranomainen pyytää toista toteuttamaan tutkintatoimenpiteitä puolestaan toisella lainkäyttöalueella sijaitsevien todisteiden keräämiseksi, pyynnön esittäneen kansallisen kilpailuviranomaisen virkamiehillä on oikeus osallistua aktiivisesti tähän tarkastukseen. Tämä tekee tällaisten tarkastusten suorittamisesta entistä tehokkaampaa ja vaikuttavampaa.

Lisäksi tässä luvussa varmistetaan, että käytössä on järjestelyt, joiden avulla kansalliset kilpailuviranomaiset voivat pyytää ja antaa keskinäistä apua päätösten tiedoksiantamista ja sakkojen täytäntöönpanoa varten, kun yrityksillä ei ole laillista toimipaikkaa pyynnön esittäneen kansallisen kilpailuviranomaisen alueella tai niillä ei ole riittävästi omaisuutta sakon täytäntöönpanemiseksi kyseisellä alueella. Tällaisen keskinäisen avunannon tarkoituksena on minimoida puuttuminen kansalliseen oikeuteen ja siihen sisältyisivät seuraavat keskeiset suojatoimet: i) tiedoksianto ja täytäntöönpano toteutetaan pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti; ii) päätökset, joissa määrätään sakkoja, voidaan panna täytäntöön vasta sen jälkeen, kun ne ovat lopullisia eikä niihin voida enää hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin; iii) vanhentumisaikoihin sovelletaan pyynnön esittävässä jäsenvaltiossa voimassa olevaa lainsäädäntöä; iv) pyynnön vastaanottaneella viranomaisella ei ole velvollisuutta panna täytäntöön sakkoja koskevia päätöksiä, jos se on selvästi vastoin kyseisen jäsenvaltion oikeusjärjestystä; ja v) riidat, jotka koskevat toimenpiteen laillisuutta, kuuluvat pyynnön esittävän jäsenvaltion toimivaltaan, kun taas riidat, jotka koskevat tiedoksiantamista tai pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa toteutettuja täytäntöönpanotoimenpiteitä, kuuluvat pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaan.

Keskinäinen avunanto on olennainen osa tätä ehdotusta, koska se on välttämätöntä tiiviin yhteistyön tekemiseksi Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa ja näin ollen hajautetun järjestelmän menestykselle, joka on edellytys unionin kilpailuoikeuden tehokkaalle soveltamiselle. Ilman tehokasta keskinäistä avunantoa ei voida saada aikaan tasapuolisia toimintaedellytyksiä yrityksille, joilla on toimintaa useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, ja sen seurauksena sisämarkkinoiden moitteeton toiminta estyisi.

VIII luku – Vanhentumisajat

Tässä luvussa varmistetaan, että kansallisen kilpailuviranomaisen tai komission menettelyn ollessa käynnissä vanhentumisajat, joita sovelletaan muihin kansallisiin kilpailuviranomaisiin, jotka voivat aloittaa menettelyn samasta sopimuksesta, yritysten yhteenliittymän päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta, keskeytetään näiden menettelyjen ajaksi. Näin varmistetaan, että rinnakkaisen toimivallan järjestelmä Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa toimii tehokkaasti ja että muita kansallisia kilpailuviranomaisia ei estetä ryhtymästä toimiin myöhemmin niiden menettelyjen vanhentumisen vuoksi. Jäsenvaltiot voivat vapaasti määrittää vanhentumisajat järjestelmässään tai ottaa käyttöön ehdottomat rajat edellyttäen, että ne eivät tee unionin kilpailuoikeuden tehokasta täytäntöönpanoa käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi.

IX luku – Yleiset säännökset

Tässä luvussa varmistetaan, että kansallisilla hallinnollisilla kilpailuviranomaisilla, jotka pystyvät itse parhaiten selittämään päätöksiään, on oikeus nostaa kanne ja/tai puolustaa

asiaansa tuomioistuimessa[20]. Tämä estää kustannusten ja työmäärän kaksinkertaistumisen, joka olisi seurauksena, jos puolustajana toimisi toinen elin.

Tässä luvussa säädetään myös keskeisestä suojakeinosta, jonka mukaan ehdotetun direktiivin nojalla kerättyjä tietoja voidaan käyttää ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne on hankittu, ja niitä ei voida käyttää seuraamusten määräämiseksi luonnollisille henkilöille.

Lopuksi tässä luvussa varmistetaan, että todisteet hyväksytään riippumatta siitä, millaiselle välineelle tiedot on tallennettu, sen varmistamiseksi, että merkitykselliset menettelysäännöt soveltuvat digitaaliaikaan.

[20] Euroopan unionin tuomioistuin on todennut, että asetuksen (EY) N:o 1/2003 35 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa ei anneta kansalliselle kilpailuviranomaiselle mahdollisuutta osallistua vastapuolena oikeudenkäyntimenettelyyn, joka on pantu vireille kyseisen viranomaisen tekemästä päätöksestä (asia C-439/08, Vebic, ECLI:EU:C:2010:739, 64 kohta).

2017/0063 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksien parantamiseksi ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 103 ja 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[1],

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 101 ja 102 artiklassa on kyse oikeusjärjestyksen perusteista, joita olisi sovellettava tehokkaasti kaikkialla unionissa sen varmistamiseksi, että kilpailu sisämarkkinoilla ei vääristy. SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokas täytäntöönpano on välttämätöntä, jotta voidaan varmistaa, että markkinat Euroopassa ovat avoimemmat ja perustuvat kilpailuun ja että yritykset kilpailevat niillä omilla ansioillaan ilman yritysten luomia esteitä markkinoille pääsylle, jolloin yritykset voivat luoda vaurautta ja työpaikkoja. Se suojelee kuluttajia liiketoimintatavoilta, jotka pitävät tavaroiden ja palvelujen hinnat keinotekoisen korkeina, ja lisää kuluttajien saatavilla olevaa innovatiivisten tavaroiden ja palvelujen valikoimaa.

(2) SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan julkisoikeudellisesta täytäntöönpanosta huolehtivat jäsenvaltioiden kansalliset kilpailuviranomaiset rinnakkain komission kanssa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003[2] mukaisesti. Kansalliset kilpailuviranomaiset ja komissio muodostavat yhdessä unionin kilpailusääntöjä tiiviissä yhteistyössä soveltavien viranomaisten verkoston (Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto).

(3) Asetuksen (EY) N:o 1/2003 3 artiklan 1 kohdassa velvoitetaan kansalliset kilpailuviranomaiset ja tuomioistuimet soveltamaan SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa sopimuksiin ja menettelytapoihin, jotka voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Käytännössä useimmat kansalliset kilpailuviranomaiset soveltavat

---

[1] EUVL C , , s. .

[2] Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1).

kansallisen kilpailuoikeuden säännöksiä rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa. Sen vuoksi tämä direktiivi, jonka tavoitteena on varmistaa, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tarvittavat takeet riippumattomuudesta ja täytäntöönpano- ja sakotusvaltuudet, jotka ne tarvitsevat voidakseen soveltaa tehokkaasti SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa, vaikuttaa väistämättä kansallisten kilpailuviranomaisten samanaikaisesti soveltamiin kansallisen kilpailuoikeuden säännöksiin.

(4) Lisäksi sen, että kansallisille kilpailuviranomaisille annetaan valtuudet saada kaikki tutkimuksen kohteena olevaan yritykseen liittyvät tiedot digitaalisessa muodossa riippumatta välineestä, jolle ne on tallennettu, olisi vaikutettava myös kansallisten kilpailuviranomaisten valtuuksiin silloin, kun ne menettelyn varhaisessa vaiheessa toteuttavat tutkintatoimia myös kansallisen kilpailuoikeuden säännösten perusteella, joita ne soveltavat rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa. Erisuuruisten valtuuksien antaminen kansallisille kilpailuviranomaisille siitä riippuen, soveltavatko ne lopulta pelkästään kansallisen kilpailuoikeuden säännöksiä vai samanaikaisesti myös SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa, haittaisi kilpailuoikeuden tehokasta täytäntöönpanoa sisämarkkinoilla. Sen vuoksi direktiivin soveltamisalan olisi katettava SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan itsenäisen soveltamisen lisäksi kansallisen kilpailuoikeuden rinnakkainen soveltaminen samassa asiassa. Poikkeuksena on sakkovapautus- ja -lievennyslausuntojen ja sovintoehdotusten suojelu, joka ulottuu myös kansallisen kilpailuoikeuden itsenäiseen soveltamiseen.

(5) Kansallisen oikeuden vuoksi monilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei ole tarvittavia takeita riippumattomuudesta ja täytäntöönpano- ja sakotusvaltuuksia, joiden avulla ne voisivat panna kilpailusäännöt tehokkaasti täytäntöön. Tämä heikentää niiden kykyä soveltaa tehokkaasti SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa ja tarvittaessa kansallisen kilpailuoikeuden säännöksiä rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa. Esimerkiksi monilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei ole kansallisen oikeuden nojalla tehokkaita välineitä löytää näyttöä SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan rikkomisesta tai sakottaa lakia rikkovia yrityksiä tai niillä ei ole resursseja, jotka ne tarvitsevat voidakseen panna SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokkaasti täytäntöön. Tämä voi estää niitä ryhtymästä ollenkaan toimiin tai johtaa niiden täytäntöönpanotoimien rajoittumiseen. Koska monilta kansallisilta kilpailuviranomaisilta puuttuvat toimintavälineet ja takeet, joiden avulla ne voisivat panna SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokkaasti täytäntöön, menettelyn tulos voi vaihdella kilpailunvastaisiin toimiin syyllistyneiden yritysten osalta paljon riippuen siitä, missä jäsenvaltioissa ne harjoittavat toimintaa: niihin ei ehkä kohdisteta minkäänlaista täytäntöönpanotoimenpidettä SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan nojalla tai täytäntöönpano on tehotonta. Esimerkiksi joissakin jäsenvaltioissa yritykset voivat välttyä sakkovastuustaan yksinkertaisesti toteuttamalla uudelleenjärjestelyjä. SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan ja niiden kanssa rinnakkain sovellettavien kansallisen kilpailuoikeuden säännösten epätasainen täytäntöönpano johtaa siihen, että menetetään mahdollisuudet poistaa markkinoille pääsyn esteitä ja luoda koko Euroopan unionin alueelle avoimemmat kilpailuun perustuvat markkinat, joilla yritykset kilpailevat omilla ansioillaan. Yritykset ja kuluttajat kärsivät erityisesti niissä jäsenvaltioissa, joissa kansallisten kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiudet ovat heikommat. Yritykset eivät voi kilpailla omilla ansioillaan, jos kilpailunvastaisille toimintatavoille on turvasatamia, esimerkiksi siksi, että todisteita kilpailunvastaisista toimintatavoista ei voida kerätä tai yritykset voivat välttyä sakkovastuusta. Tästä syystä yrityksillä ei ole kannustinta tulla näille markkinoille ja käyttää

sijoittautumisoikeuttaan ja oikeuttaan tarjota tavaroita ja palveluja markkinoilla. Kuluttajat niissä jäsenvaltioissa, joissa on vähemmän kilpailuoikeuden täytäntöönpanoa, eivät saa tehokkaan täytäntöönpanon tuomia hyötyjä. SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan ja niiden kanssa rinnakkain sovellettavien kansallisen kilpailuoikeuden säännösten epätasainen täytäntöönpano Euroopassa vääristää näin ollen kilpailua sisämarkkinoilla ja heikentää niiden moitteetonta toimintaa.

(6) Kansallisten kilpailuviranomaisten puutteelliset ja rajalliset välineet ja takeet heikentävät myös SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan täytäntöönpanoa varten perustettua rinnakkaisen toimivallan järjestelmää, joka on suunniteltu toimimaan yhtenäisenä kokonaisuutena, joka perustuu tiiviiseen yhteistyöhön Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa. Tämän järjestelmän edellytyksenä on, että viranomaiset voivat luottaa siihen, että osapuolet toteuttavat tutkintatoimenpiteitä toistensa puolesta. Järjestelmä ei kuitenkaan toimi hyvin, koska kaikilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla ei vieläkään ole riittäviä tutkintavälineitä. Muissa keskeisissä kysymyksissä kansalliset kilpailuviranomaiset eivät pysty antamaan toisilleen keskinäistä apua. Esimerkiksi useimmissa jäsenvaltioissa rajat ylittävää toimintaa harjoittavat yritykset pystyvät välttämään sakkojen maksamisen yksinkertaisesti siten, ettei niillä ole laillista toimipaikkaa joillakin jäsenvaltioiden alueilla, joissa ne harjoittavat toimintaa. Tämä vähentää kannustimia noudattaa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa. Tästä seurauksena oleva tehoton täytäntöönpano vääristää kilpailua sääntöjä noudattavien yritysten osalta ja heikentää kuluttajien luottamusta sisämarkkinoihin, erityisesti digitaalisessa ympäristössä.

(7) Jotta voidaan varmistaa Euroopassa aidosti yhteinen kilpailusääntöjen täytäntöönpanoalue, joka tarjoaa tasapuolisemmat toimintaedellytykset sisämarkkinoilla toimiville yrityksille ja vähentää kuluttajien epätasa-arvoisuutta, on tarpeen säätää riippumattomuuden vähimmäistakeista, tarvittavista resursseista ja olennaisista täytäntöönpano- ja sakotusvaltuuksista, kun sovelletaan SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa ja kansallista kilpailulainsäädäntöä rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa, jotta kansalliset kilpailuviranomaiset voivat olla täysin tehokkaita.

(8) Tämän direktiivin oikeusperustaksi on syytä ottaa sekä SEUT-sopimuksen 103 että 114 artikla. Tämä johtuu siitä, että direktiivi ei kata pelkästään SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamista ja kansallisen kilpailuoikeuden säännösten rinnakkaista soveltamista näiden artiklojen kanssa vaan se kattaa myös kansallisten kilpailuviranomaisten SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamiseksi käyttämissä välineissä ja takeissa olevat puutteet ja rajoitukset, jotka vaikuttavat kielteisesti sekä kilpailuun että sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan.

(9) Vähimmäistakeiden käyttöön ottaminen sen varmistamiseksi, että kansalliset kilpailuviranomaiset soveltavat SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa tehokkaasti, ei rajoita jäsenvaltioiden mahdollisuutta pitää voimassa tai ottaa käyttöön laajempia takeita kansallisten kilpailuviranomaisten riippumattomuudesta ja resursseista ja yksityiskohtaisempia sääntöjä näiden viranomaisten täytäntöönpano- ja sakotusvaltuuksista. Jäsenvaltiot voivat erityisesti antaa kansallisille kilpailuviranomaisille lisävaltuuksia niiden olennaisten valtuuksien lisäksi, joista säädetään tässä direktiivissä, lisätäkseen kilpailuviranomaisten tehokkuutta vielä enemmän.

(10) Sitä vastoin tarvitaan yksityiskohtaisia sääntöjä ehdoista, joiden perusteella salaisten kartellien tapauksessa myönnetään sakkovapautus- tai -lievennys. Yritykset ilmoittavat

salaisista kartelleista, joihin ne ovat osallistuneet, vain jos niillä on riittävä oikeusvarmuus siitä, saavatko ne vapautuksen sakoista. Jäsenvaltioissa sovellettavien sakkovapautus- tai -lievennysohjelmien väliset tuntuvat erot johtavat oikeudelliseen epävarmuuteen mahdollisten sakkovapautuksen tai -lievennyksen hakijoiden osalta, mikä saattaa vähentää niiden kannustimia hakea sakkovapautusta tai -lievennystä. Jos jäsenvaltiot voisivat ottaa käyttöön tai soveltaa joko vähemmän tai enemmän rajoittavia sääntöjä lievemmän kohtelun myöntämisen yhteydessä tämän direktiivin soveltamisalalla, tämä ei olisi ainoastaan vastoin tavoitetta säilyttää hakijoiden kannustimet, jotta kilpailusääntöjen täytäntöönpano olisi unionissa mahdollisimman tehokasta, vaan vaarantaisi myös sisämarkkinoilla toimivien yritysten tasapuoliset toimintaedellytykset. Tämä ei estä jäsenvaltioita soveltamasta sakkovapautus- tai -lievennysohjelmia, jotka eivät kata ainoastaan salaisia kartelleja vaan myös muut SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan ja vastaavien kansallisten säännösten rikkomistapaukset.

(11) Tätä direktiiviä ei sovelleta kansallisiin lakeihin siltä osin kuin niissä määrätään rikosoikeudellisten seuraamusten määräämisestä luonnollisille henkilöille, lukuun ottamatta sääntöjä, jotka koskevat sakkovapautus- tai -lievennysohjelmien vuorovaikutusta luonnollisille henkilöille määrättävien seuraamusten kanssa.

(12) Kansallisille kilpailuviranomaisille annettujen valtuuksien käyttöön olisi sovellettava asianmukaisia suojatoimia, jotka täyttävät vähintään unionin oikeuden yleisten periaatteiden ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukaiset vaatimukset. Näitä suojatoimia ovat muun muassa oikeus hyvään hallintoon ja yritysten puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen, jonka olennainen osa on oikeus tulla kuulluksi. Kansallisten kilpailuviranomaisten olisi erityisesti annettava tutkimuksen kohteena oleville osapuolille tiedoksi niitä vastaan SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan nojalla esitetyt alustavat väitteet ennen sellaisen päätöksen tekemistä, joka vaikuttaa kielteisesti niiden etuihin, ja osapuolilla olisi oltava tilaisuus esittää näkökantansa näistä väitteistä ennen tällaisen päätöksen tekemistä. Osapuolilla, joille on annettu tiedoksi SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan väitettyä rikkomista koskevat alustavat väitteet, olisi oltava oikeus tutustua kansallisten kilpailuviranomaisten asiakirja-aineistoon voidakseen käyttää tosiasiallisesti puolustautumisoikeuksiaan. Tässä yhteydessä otetaan huomioon yritysten oikeutetut edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta, ja oikeus ei ulotu luottamuksellisiin tietoihin ja kansallisten kilpailuviranomaisten ja komission sisäisiin asiakirjoihin ja niiden väliseen kirjeenvaihtoon. Lisäksi niillä yrityksillä, joille osoitetaan SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklaa soveltavien kansallisten kilpailuviranomaisten lopullinen päätös, olisi oltava oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisesti. Tällaisten kansallisten kilpailuviranomaisten lopullisten päätösten olisi oltava perusteltuja, jotta ne osapuolet, joille päätökset on osoitettu, voisivat varmistua päätöksen syistä ja käyttää oikeuttaan tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin. Nämä suojatoimet olisi suunniteltava siten, että yritysten perusoikeuksien kunnioittaminen ja velvollisuus varmistaa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokas täytäntöönpano ovat tasapainossa keskenään.

(13) Kansallisten kilpailuviranomaisten valtuuttaminen soveltamaan SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa puolueettomasti ja unionin kilpailusääntöjen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi on olennainen osa näiden sääntöjen tehokasta ja yhdenmukaista soveltamista.

(14) Kansallisten kilpailuviranomaisten riippumattomuutta olisi vahvistettava, jotta voidaan varmistaa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokas ja yhdenmukainen soveltaminen. Tätä varten kansallisessa lainsäädännössä olisi varmistettava nimenomaisesti, että kansallisten kilpailuviranomaisten soveltaessa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa ne on suojattu ulkopuoliselta väliintulolta tai poliittiselta painostukselta, joka saattaisi vaarantaa niiden käsiteltäväksi tulevien asioiden riippumattoman arvioinnin. Tätä varten olisi säädettävä etukäteen säännöistä, jotka koskevat kansallisten kilpailuviranomaisten päätöksentekoelinten jäsenten irtisanomisen perusteita, jotta ei olisi aihetta epäillä kyseisen elimen puolueettomuutta ja sen taipumattomuutta ulkoisten tekijöiden edessä.

(15) Kansallisten kilpailuviranomaisten riippumattomuuden varmistamiseksi niiden henkilöstön ja päätöksentekoelimen jäsenten olisi toimittava rehellisesti ja pidättäydyttävä kaikista toimista, jotka ovat ristiriidassa heidän tehtäviensä hoitamisen kanssa. Tarve ehkäistä henkilöstön tai päätöksentekoelimen jäsenten suorittaman riippumattoman arvioinnin vaarantuminen merkitsee sitä, että kyseisten henkilöiden olisi työsuhteensa ja toimikautensa ajan ja kohtuullisen ajan sen jälkeen pidättäydyttävä harjoittamasta muuta palkallista tai palkatonta yhteensopimatonta ammattitoimintaa. Lisäksi se merkitsee sitä, että heillä ei saisi olla työsuhteensa tai toimikautensa aikana yhteyksiä yrityksiin tai organisaatioihin, jotka ovat tekemisissä kansallisen kilpailuviranomaisen kanssa, jos se voisi vaarantaa heidän riippumattomuutensa. Henkilöstön ja päätöksentekoelimen jäsenten olisi ilmoitettava kaikista sidonnaisuuksista tai varoista, jotka saattavat johtaa eturistiriitaan heidän suorittaessaan tehtäviään. Heidät olisi velvoitettava ilmoittamaan päätöksentekoelimelle, sen muille jäsenille tai – sellaisten kansallisten kilpailuviranomaisten tapauksessa, joissa päätösvalta kuuluu vain yhdelle henkilölle – nimittävälle viranomaiselle, jos he tehtäviään hoitaessaan joutuvat päättämään asiasta, joissa heillä on sellainen etu, joka saattaisi vaikuttaa heidän puolueettomuuteensa.

(16) Kansallisten kilpailuviranomaisten riippumattomuus ei estä jäsenvaltioiden lakien mukaista tuomioistuinvalvontaa tai parlamentaarista valvontaa. Vastuuvelvollisuutta koskevat vaatimukset myös auttavat varmistamaan kansallisten kilpailuviranomaisten toimien uskottavuuden ja legitimiteetin. Oikeasuhteisiin vastuuvelvollisuutta koskeviin vaatimuksiin sisältyy kansallisten kilpailuviranomaisten velvoittaminen esittämään säännöllisesti kertomus toiminnastaan hallintoelimelle tai parlamentaariselle elimelle. Kansallisten kilpailuviranomaisten kuluihin voidaan myös soveltaa valvontaa tai seurantaa edellyttäen, että se ei vaikuta niiden riippumattomuuteen.

(17) Kansallisten kilpailuviranomaisten olisi voitava priorisoida SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan täytäntöönpanoa koskevat menettelynsä, jotta ne voisivat käyttää tehokkaasti resurssejaan ja keskittyä estämään ja lopettamaan sellaisen kilpailunvastaisen käyttäytymisen, joka vääristää kilpailua sisämarkkinoilla. Tätä varten niiden olisi voitava hylätä kantelut sillä perusteella, että ne eivät ole ensisijaisia. Tämän ei pitäisi vaikuttaa kansallisten kilpailuviranomaisten valtuuksiin hylätä kanteluita muilla perusteilla, kuten toimivallan puuttumisen vuoksi, tai päättää, ettei niillä ole perusteita toteuttaa toimenpiteitä. Kansallisten kilpailuviranomaisten valtuudet priorisoida täytäntöönpanomenettelynsä eivät rajoita jäsenvaltion hallituksen oikeutta antaa kansallisille kilpailuviranomaisille yleisiä toimintapoliittisia tai priorisointia koskevia ohjeita, jotka eivät liity tiettyihin SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan täytäntöönpanoa koskeviin menettelyihin.

(18) Kansallisilla kilpailuviranomaisilla olisi oltava tarpeelliset resurssit henkilöstön, asiantuntemuksen, taloudellisten varojen ja teknisten laitteiden osalta, jotta ne voivat hoitaa tehtäviään tehokkaasti soveltaessaan SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa. Jos niiden kansallisen lainsäädännön mukaisia tehtäviä ja valtuuksia laajennetaan, niillä olisi tällöinkin oltava riittävät resurssit kyseisten tehtävien hoitamiseksi.

(19) Kansalliset kilpailuviranomaiset tarvitsevat tietyt vähimmäisvaltuudet tutkintatoimia ja päätöksentekoa varten, jotta ne voivat panna tehokkaasti täytäntöön SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan.

(20) Kansallisille kilpailuviranomaisille olisi annettava tehokkaat tutkintavaltuudet, jotta ne voivat havaita SEUT-sopimuksen 101 artiklassa kielletyt sopimukset, päätökset tai yhdenmukaistetut menettelytavat tai SEUT-sopimuksen 102 artiklassa kielletyn määräävän aseman väärinkäytön menettelynsä kaikissa vaiheissa.

(21) Kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten tutkintavaltuuksien on oltava riittävät vastaamaan täytäntöönpanon haasteisiin digitaalisessa ympäristössä, ja kansallisilla kilpailuviranomaisilla olisi niiden perusteella oltava mahdollisuus saada digitaalisessa muodossa kaikki tiedot, mukaan lukien rikosteknisin keinoin hankitut tiedot, jotka liittyvät tutkintatoimen kohteena olevaan yritykseen tai yritysten yhteenliittymään, riippumatta välineestä, jolle tiedot on tallennettu, kuten kannettavat tietokoneet, matkapuhelimet ja muut mobiililaitteet.

(22) Kansallisille hallinnollisille kilpailuviranomaisille olisi annettava valtuudet suorittaa tarkastuksia SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan täytäntöönpanomenettelyn kohteena olevien yritysten ja yritysten yhteenliittymien tiloissa sekä sellaisten muiden markkinatoimijoiden tiloissa, joilla voi olla hallussaan menettelyn kannalta merkityksellisiä tietoja. Kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten olisi voitava suorittaa tällaisia tarkastuksia, jos on olemassa vähintään perusteltu syy epäillä SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkomista.

(23) Jotta kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten valtuudet suorittaa tarkastuksia olisivat tehokkaat, kansallisilla kilpailuviranomaisilla olisi niiden perusteella oltava mahdollisuus saada tietoja, jotka ovat tarkastuksen kohteena olevan yrityksen tai yritysten yhteenliittymän tai henkilön saatavilla ja jotka liittyvät tutkimuksen kohteena olevaan yritykseen.

(24) Tarkastusten tarpeettoman pitkittymisen välttämiseksi kansallisilla hallinnollisilla kilpailuviranomaisilla olisi oltava valtuudet jatkaa hakujen tekemistä jäljennöksistä tai kirjanpito-otteista tai muista asiakirjaotteista, jotka liittyvät tarkastuksen kohteena olevan yrityksen tai yritysten yhteenliittymän liiketoimintaan, viranomaisen tiloissa tai muissa tarkoitukseen varatuissa tiloissa.

(25) Kokemus on osoittanut, että liikeasiakirjoja voidaan säilyttää yritysjohtajien tai yrityksen muiden työntekijöiden kotona, erityisesti joustavampien työjärjestelyjen lisääntymisen vuoksi. Sen varmistamiseksi, että tarkastukset ovat tehokkaita, kansallisilla hallinnollisilla kilpailuviranomaisilla olisi oltava valtuudet päästä kaikkiin tiloihin, mukaan lukien yksityisasunnot, jos on olemassa perusteltu epäily, että niissä säilytetään liikeasiakirjoja, jotka voivat olla tärkeitä SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan vakavan rikkomisen todistamiseksi. Näiden valtuuksien käyttämisen olisi edellytettävä oikeusviranomaisen ennakkolupaa. Tämä ei estä jäsenvaltioita antamasta kansallisen oikeusviranomaisen tehtäviä kansalliselle hallinnolliselle kilpailuviranomaiselle, joka toimii oikeusviranomaisena erittäin kiireellisissä tapauksissa.

(26) Kansallisilla kilpailuviranomaisilla olisi oltava tehokkaat valtuudet vaatia tietoja, jotka ovat tarpeen SEUT-sopimuksen 101 artiklassa kiellettyjen sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen sekä SEUT-sopimuksen 102 artiklassa kielletyn määräävän aseman väärinkäytön havaitsemiseksi. Tähän olisi sisällyttävä oikeus vaatia tietoja riippumatta siitä, mihin tiedot on tallennettu, jos ne ovat tietopyynnön vastaanottajan saatavilla. Kokemus on osoittanut, että kolmansien osapuolten, kuten markkinoilla olevien kilpailijoiden, asiakkaiden ja kuluttajien, vapaaehtoisesti toimittamat tiedot voivat myös olla arvokas tietolähde tietoon perustuvalle ja vankalle täytäntöönpanolle ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten olisi kannustettava siihen.

(27) Kansallisilla kilpailuviranomaisilla olisi oltava tehokkaat keinot palauttaa kilpailu markkinoilla määräämällä oikeasuhteisia rakenteellisia ja toimintaa koskevia korjaustoimenpiteitä.

(28) Jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät esittävät kansallisille kilpailuviranomaisille sopimuksen tai käytännön kieltämiseen mahdollisesti johtavan menettelyn yhteydessä sitoumuksia, jotka poistavat niiden huolenaiheet, kyseisten kilpailuviranomaisten olisi voitava tehdä päätöksiä, joiden mukaan sitoumukset ovat asianomaisia yrityksiä velvoittavia ja täytäntöönpanokelpoisia niitä vastaan. Tällaisissa sitoumuksia koskevissa päätöksissä olisi todettava, että kansallisten kilpailuviranomaisten jatkotoimille ei ole enää perusteita, ilman että todetaan, onko SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklaa rikottu. Sitoumuksia koskevat päätökset eivät vaikuta kilpailuviranomaisten ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten valtuuksiin tehdä tällaista toteamusta rikkomisesta ja päättää tapauksesta.

(29) Jotta voidaan varmistaa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokas ja yhdenmukainen täytäntöönpano, kansallisilla hallinnollisilla kilpailuviranomaisilla olisi oltava valtuudet määrätä 101 tai 102 artiklan rikkomisesta yrityksille ja yritysten yhteenliittymille tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia sakkoja joko suoraan itse hallinnollisessa menettelyssä tai pyytää sakkojen määräämistä muussa kuin rikosoikeudellisessa oikeudenkäyntimenettelyssä. Tämä ei rajoita jäsenvaltioiden sellaisten kansallisten lakien soveltamista, joissa määrätään tuomioistuinten rikosoikeudellisissa menettelyissä SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan rikkomisen johdosta määräämistä seuraamuksista.

(30) Sen varmistamiseksi, että yritykset ja yritysten yhteenliittymät kunnioittavat kansallisten kilpailuviranomaisten tutkinta- ja päätöksentekovaltuuksia, kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten on voitava määrätä vaikuttavia sakkoja noudattamatta jättämisen vuoksi ja uhkasakkoja pakottaakseen ne toimimaan näiden valtuuksien mukaisesti joko suoraan itse hallinnollisessa menettelyssä tai pyytää sakkojen määräämistä muussa kuin rikosoikeudellisessa oikeudenkäyntimenettelyssä. Tämä ei rajoita jäsenvaltioiden sellaisten kansallisten lakien soveltamista, joiden mukaan tuomioistuimet määräävät tällaisia sakkoja rikosoikeudellisissa menettelyissä. Tämä direktiivi ei myöskään vaikuta todistelunormistoa koskeviin kansallisiin sääntöihin eikä kansallisten kilpailuviranomaisten velvollisuuksiin varmistua asiaan liittyvistä tosiseikoista, edellyttäen, että tällaiset säännöt ja velvoitteet ovat yhteensopivat unionin oikeuden yleisten periaatteiden kanssa. Sakot ja uhkasakot olisi määritettävä suhteessa asianomaisten yritysten ja yritysten yhteenliittymien kokonaisliikevaihtoon.

(31) SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokkaan ja yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaan sisältyvää yrityksen käsitettä

olisi sovellettava Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti siten, että sillä katsotaan tarkoitettavan taloudellista kokonaisuutta, vaikka sen muodostaisi useampi kuin yksi luonnollinen tai oikeushenkilö. Näin ollen kansallisten kilpailuviranomaisten olisi voitava soveltaa yrityksen käsitettä todetakseen emoyhtiön olevan vastuuvelvollinen, ja määrätäkseen sille sakkoja tytäryhtiönsä toiminnasta silloin, kun emoyhtiö ja sen tytäryhtiö muodostavat yhden taloudellisen yksikön. Jotta yrityksiä estettäisiin välttymästä vastuulta SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan rikkomisesta määrättävistä sakoista, kansallisten kilpailuviranomaisten olisi voitava todeta yrityksen oikeudelliset tai taloudelliset seuraajat vastuuvelvollisiksi ja määrätä niille sakkoja SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan rikkomisesta Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti.

(32) Sen varmistamiseksi, että SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan rikkomisesta määrättävät sakot heijastavat rikkomisen taloudellista merkitystä, kansallisten kilpailuviranomaisten olisi otettava huomioon rikkomisen vakavuus. Kansallisten kilpailuviranomaisten olisi myös voitava määrätä sakkoja, jotka ovat oikeassa suhteessa rikkomisen kestoon. Näitä seikkoja olisi arvioitava Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. Erityisesti rikkomisen vakavuuden arvioimisen osalta Euroopan unionin tuomioistuin on todennut, että on otettava huomioon tapauksen olosuhteet, asiayhteys, jossa rikkominen tapahtui, ja sakkojen pelotevaikutus. Tekijät, jotka voidaan ottaa huomioon arvioinnissa, ovat niiden tavaroiden ja palvelujen liikevaihto, joita rikkominen koskee, sekä yrityksen koko ja taloudellinen valta, sillä ne ilmentävät vaikutusvaltaa, jota yritys pystyi käyttämään markkinoilla. Lisäksi saman tekijän toistuvasti toteuttamat rikkomiset ovat osoitus taipumuksesta syyllistyä kyseisenkaltaiseen rikkomiseen ja sen vuoksi erittäin merkittävä todiste kyseisen toiminnan vakavuudesta ja siten tarpeesta korottaa seuraamuksen tasoa tehokkaan pelotevaikutuksen saavuttamiseksi. Määrittäessään sakon suuruutta kansallisten kilpailuviranomaisten olisi tarkasteltava yrityksen niiden tavaroiden ja palvelujen myynnin arvoa, joihin rikkominen liittyy suoraan tai välillisesti. Samoin kansallisilla kilpailuviranomaisilla olisi oltava oikeus korottaa sellaiselle yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle määrättävää sakkoa, joka jatkaa samaa rikkomista tai syyllistyy samankaltaiseen rikkomiseen sen jälkeen, kun komissio tai kansallinen kilpailuviranomainen on tehnyt päätöksen, jossa todetaan saman yrityksen tai yritysten yhteenliittymän rikkoneen SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklaa.

(33) Kokemus on osoittanut, että yritysten yhteenliittymät osallistuvat säännöllisesti kilpailusääntöjen rikkomiseen, ja kansallisten kilpailuviranomaisten olisi voitava määrätä niille vaikuttavia sakkoja. Kun arvioidaan rikkomisen vakavuutta sakon määrittämiseksi yritysten yhteenliittymää vastaan käynnistetyssä menettelyssä, jossa rikkominen liittyy sen jäsenten toimintaan, huomioon olisi otettava yritysten yhteenliittymään kuuluvien yritysten niiden tavaroiden ja palvelujen myynnistä, joihin rikkominen liittyy suoraan tai välillisesti, saama liikevaihto. Yritysten yhteenliittymille niiden tekemistä rikkomisista määrättyjen sakkojen tehokkaan perinnän varmistamiseksi on välttämätöntä määritellä edellytykset, joiden täyttyessä kansalliset kilpailuviranomaiset voivat vaatia sakon maksamista yhteenliittymän jäseniltä, jos yhteenliittymä ei ole maksukykyinen. Näin tehdessään kansallisten kilpailuviranomaisten olisi otettava huomioon yhteenliittymään kuuluvien yritysten suhteellinen koko ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten tilanne. Sakon maksaminen yhden tai useamman yhteenliittymän jäsenen toimesta ei kuitenkaan vaikuta kansallisen lainsäädännön sääntöihin, joissa määrätään maksetun määrän takaisinperimisestä yhteenliittymän toisilta jäseniltä.

(34) Sakkojen pelotevaikutus vaihtelee huomattavasti Euroopan eri osissa ja joissakin jäsenvaltioissa sakon enimmäismäärä voi olla hyvin pieni. Sen varmistamiseksi, että kansalliset kilpailuviranomaiset voivat määrätä varoittavia sakkoja, sakon enimmäismäärä olisi vahvistettava tasolle, joka on vähintään 10 prosenttia asianomaisen yrityksen maailmanlaajuisesta kokonaisliikevaihdosta. Tämän ei pitäisi estää jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön korkeampaa sakon enimmäismäärää.

(35) Sakkovapautus- tai -lievennysohjelmat ovat tärkeitä välineitä salaisten kartellien havaitsemiseksi ja siten ne edistävät vakavimpien kilpailuoikeuden rikkomistapausten havaitsemista sekä tehokasta syytteeseenpanoa ja seuraamusten määräämistä niiden johdosta. Tällä hetkellä jäsenvaltioissa sovellettavien sakkovapautus- tai -lievennysohjelmien välillä on kuitenkin merkittäviä eroja. Nämä erot aiheuttavat rikkomiseen syyllistyneille yrityksille oikeudellista epävarmuutta edellytyksistä, joiden mukaisesti ne voivat hakea sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä, sekä niiden sakkovapautusmahdollisuuksista sovellettavan sakkovapautus- tai -lievennysohjelman nojalla. Tällainen epävarmuus voi heikentää mahdollisten hakijoiden kannustimia hakea vapautusta sakoista tai sakkojen lieventämistä. Tämä voi puolestaan heikentää kilpailuoikeuden tehokasta täytäntöönpanoa unionissa, koska salaisia kartelleja paljastuu vähemmän.

(36) Sakkovapautus- tai -lievennysohjelmien väliset erot jäsenvaltioiden tasolla vaarantavat myös sisämarkkinoilla toimivien yritysten tasapuoliset toimintaedellytykset. Sen vuoksi on aiheellista parantaa oikeusvarmuutta pienentämällä näitä eroja.

(37) Kansallisten kilpailuviranomaisten olisi myönnettävä yrityksille sakkovapautus tai -lievennys, jos tietyt edellytykset täyttyvät. Yritysten olisi katsottava toimittaneen kansalliselle kilpailuviranomaiselle salaisesta kartellista todisteet, joiden avulla on mahdollista todeta SEUT-sopimuksen 101 artiklan rikkominen, jos kyseisellä kansallisella kilpailuviranomaisella ei ollut riittävästi todisteita SEUT-sopimuksen 101 artiklan rikkomisen toteamiseksi saman kartellin yhteydessä ajankohtana, jolloin yritys toimitti todisteet.

(38) Hakijoilla olisi oltava mahdollisuus hakea sakkovapautusta tai -lievennystä kirjallisesti tai tarvittaessa muilla keinoilla, jotka eivät johda asiakirjojen, tietojen tai muun hakijan hallussa, huostassa tai valvonnassa olevan aineiston esittämiseen. Tätä varten kansallisilla kilpailuviranomaisilla olisi oltava käytössään järjestelmä, jonka avulla ne voivat hyväksyä sakkovapautus- tai lievennyslausuntoja joko suullisesti tai muilla tavoin, myös digitaalisessa muodossa.

(39) Hakijoiden, jotka ovat jättäneet Euroopan komissiolle väitettyä salaista kartellia koskevan sakkovapautus- tai -lievennyshakemuksen, olisi voitava tehdä samaa kartellia koskeva lyhennetty hakemus niille kansallisille kilpailuviranomaisille, joilla hakijat katsovat olevan hyvät edellytykset käsitellä asia. Kansallisten kilpailuviranomaisten olisi hyväksyttävä lyhennetyt hakemukset, jotka sisältävät tietyt vähimmäistiedot väitetystä kartellista, ja olla pyytämättä näiden vähimmäistietojen lisäksi muita tietoja ennen kuin ne aikovat toimia asiassa. Hakijoiden velvollisuutena on kuitenkin ilmoittaa kansallisille kilpailuviranomaisille, joille ne ovat jättäneet lyhennetyt hakemukset, jos niiden komissiolle jättämän sakkovapautus- tai -lievennyshakemuksen laajuus muuttuu. Kansallisten kilpailuviranomaisten olisi annettava hakijoille vastaanottoilmoitus, jossa mainitaan vastaanottopäivä ja -aika, ja ilmoitettava hakijalle, ovatko ne jo saaneet samaa kartellia koskevan lyhennetyn hakemuksen tai sakkovapautus- tai -lievennyshakemuksen. Kun komissio on päättänyt

olla kokonaan tai osittain toteuttamatta toimenpiteitä asiassa, hakijoilla olisi oltava mahdollisuus esittää täysimääräiset sakkovapautus- tai -lievennyshakemukset niille kansallisille kilpailuviranomaisille, joille ne ovat toimittaneet lyhennetyt hakemukset.

(40) Oikeudellinen epävarmuus siitä, ovatko yritysten työntekijät suojassa henkilökohtaisilta seuraamuksilta, voi estää mahdollisia hakijoita hakemasta vapautusta sakoista tai niiden lieventämistä. Sen vuoksi kilpailuviranomaisilta sakkovapautusta hakevien yritysten nykyiset ja entiset työntekijät ja johtajat olisi suojattava viranomaisten määräämiltä seuraamuksilta osallistumisesta salaiseen kartelliin, jota hakemus koskee. Tällaisen suojan edellytyksenä pitäisi olla, että nämä työntekijät ja johtajat tekevät aktiivista yhteistyötä kyseisten kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa ja että sakoista vapauttamista koskeva hakemus on tehty ennen rikosoikeudellisen menettelyn alkua.

(41) SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamista koskevassa rinnakkaisen toimivallan järjestelmässä tarvitaan kansallisten kilpailuviranomaisten välistä tiivistä yhteistyötä. Erityisesti silloin, kun kansallinen kilpailuviranomainen suorittaa tarkastuksen toisen kansallisen kilpailuviranomaisen puolesta neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 22 artiklan 1 kohdan mukaisesti, pyynnön esittävän viranomaisen virkamiesten olisi voitava olla läsnä ja avustaa, jotta voidaan tehostaa tarkastuksia lisäresursseilla, tietämyksellä ja teknisellä asiantuntemuksella.

(42) Vastaavasti olisi otettava käyttöön järjestelyt, joiden avulla kansalliset kilpailuviranomaiset voivat pyytää keskinäistä avunantoa alustavien väitteiden ja päätösten tiedoksiantamisessa sekä sellaisten päätösten täytäntöönpanossa, joissa määrätään sakkoja tai uhkasakkoja, kun asianomaisella yrityksellä ei ole laillista toimipaikkaa niiden alueella. Näin varmistettaisiin SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokas täytäntöönpano ja edistettäisiin sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa.

(43) Jotta voitaisiin varmistaa, että kansalliset kilpailuviranomaiset voivat panna SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokkaasti täytäntöön, on tarpeen luoda toimivat vanhentumisajan keskeyttämistä koskevat säännöt. Erityisesti rinnakkaisen toimivallan järjestelmässä kansalliset vanhentumisajat olisi keskeytettävä toisen jäsenvaltion kansallisten kilpailuviranomaisten tai komission menettelyjen ajaksi. Tämä ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai ottamasta käyttöön ehdottomia vanhentumisaikoja edellyttäen, että tällaisten ehdottomien vanhentumisaikojen kesto ei tee SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tahokasta täytäntöönpanoa käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi.

(44) Sen varmistamiseksi, että asiat käsitellään tehokkaasti ja vaikuttavasti Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa, niissä jäsenvaltioissa, joissa kansallisella hallinnollisella kilpailuviranomaisella on toimivalta tutkia SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkomistapauksia ja kansallisella oikeudellisella kilpailuviranomaisella on toimivalta tehdä päätös, jossa todetaan kilpailusääntöjen rikkominen ja/tai määrätään sakko, kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten olisi voitava nostaa suoraan kanne kansallisessa oikeudellisessa kilpailuviranomaisessa. Siltä osin kuin kansalliset tuomioistuimet toimivat muutoksenhakutuomioistuimina kanteissa, jotka on nostettu kansallisten kilpailuviranomaisten SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklaa soveltaessaan tekemien täytäntöönpanopäätösten johdosta, kansallisilla hallinnollisilla kilpailuviranomaisilla olisi oltava jo itsessään oikeus osallistua menettelyyn täysimääräisesti syyttäjänä, vastaajana tai kantajana ja nauttia samoista oikeuksista kuin kyseisten menettelyjen tällaiset osapuolet.

(45) Riski siitä, että hakijaa syyllistävää aineistoa paljastetaan sen tutkinnan ulkopuolelle, jota varten se toimitettiin, voi heikentää mahdollisten sakkovapautuksen tai -lievennyksen hakijoiden kannustimia tehdä yhteistyötä kilpailuviranomaisten kanssa. Tämän seurauksena sakkovapautus- tai -lievennyslausunnoista asiakirja-aineistoon tutustumisen aikana otettuja tietoja, riippumatta siitä, missä muodossa sakkovapautus- tai -lievennyslausunnot on toimitettu, olisi käytettävä vain, jos se on tarpeen puolustautumisoikeuksien käyttämiseksi jäsenvaltioiden tuomioistuinmenettelyissä tietyissä hyvin rajoitetuissa tapauksissa, jotka liittyvät suoraan siihen asiaan, jossa oikeus tutustua asiakirjoihin on myönnetty. Tämä ei saisi estää kilpailuviranomaisia julkaisemasta päätöksiään sovellettavan unionin tai kansallisen oikeuden mukaisesti.

(46) Todisteet ovat merkittävässä asemassa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan täytäntöönpanossa. Kansallisten kilpailuviranomaisten olisi voitava ottaa huomioon asian kannalta merkitykselliset todisteet riippumatta siitä, onko ne esitetty kirjallisesti, suullisesti vai tallennetussa muodossa, mukaan lukien oikeushenkilöiden tai luonnollisten henkilöiden tekemät salaiset nauhoitukset, jos ne eivät ole ainoa todistelähde. Tämä ei rajoita oikeutta tulla kuulluksi.

(47) Tiiviin yhteistyön edistämiseksi Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa komission olisi ylläpidettävä, kehitettävä, käytettävä ja tuettava keskitettyä tietojärjestelmää (Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston järjestelmä) asiaa koskevien luottamuksellisuutta, tietosuojaa ja tietoturvallisuutta koskevien vaatimusten mukaisesti. Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto perustuu yhteentoimivuuteen tehokkaan ja tuloksellisen toiminnan varmistamiseksi. Kustannukset, jotka aiheutuvat keskitetyn tietojärjestelmän ylläpitämisestä, kehittämisestä, käyttämisestä ja tukemisesta, sekä muut hallinnolliset kustannukset, joita aiheutuu Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston toiminnan yhteydessä, erityisesti kokousten järjestämiseen liittyvät kustannukset, olisi katettava unionin yleisestä talousarviosta. Vuoteen 2020 asti Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston järjestelmän kustannukset on määrä kattaa eurooppalaisia julkishallintoja palvelevia yhteentoimivuusratkaisuja sekä yhteisiä toteutuspuitteita koskevasta ohjelmasta (ISA^2-ohjelma) ottaen huomioon ohjelman käytettävissä olevat varat, tukikelpoisuus ja priorisointikriteerit.

(48) Koska tämän direktiivin tavoitteita, eli sen varmistamista, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tarvittavat takeet riippumattomuudesta ja riittävät resurssit ja täytäntöönpano- ja sakotusvaltuudet, jotta ne voivat soveltaa tehokkaasti SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa ja kansallista kilpailuoikeutta rinnakkain SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan kanssa, ja sisämarkkinoiden ja Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston tehokkaan toiminnan varmistamista, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan ne voidaan SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokkaan ja yhdenmukaisen soveltamisen vuoksi, joka on välttämätöntä ottaen erityisesti huomioon sen alueellinen soveltamisala, saavuttaa paremmin unionin tasolla, unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

(49) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman[3] mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjä pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

KOHDE, SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tässä direktiivissä vahvistetaan tietyt säännöt, joilla varmistetaan, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on sellaiset takeet riippumattomuudesta sekä sellaiset resurssit ja täytäntöönpano- ja sakotusvaltuudet, joita ne tarvitsevat voidakseen soveltaa tehokkaasti SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa niin, että kilpailu sisämarkkinoilla ei vääristy ja kansallinen lainsäädäntö ja toimenpiteet, jotka estävät kansallisia kilpailuviranomaisia panemasta kilpailusääntöjä tehokkaasti täytäntöön, eivät saata kuluttajia ja yrityksiä epäedulliseen asemaan. Direktiivi kattaa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamisen sekä kansallisen kilpailuoikeuden säännösten rinnakkaisen soveltamisen kyseisten artiklojen kanssa samassa asiassa, lukuun ottamatta 29 artiklan 2 kohtaa, joka kattaa myös tapaukset, joissa sovelletaan yksinomaan kansallista kilpailuoikeutta.

2. Direktiivissä vahvistetaan tietyt keskinäistä avunantoa koskevat säännöt, jotta voidaan turvata sisämarkkinoiden sujuva toiminta ja tiivis yhteistyö Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

1) ’kansallisella kilpailuviranomaisella’ viranomaista, jonka jäsenvaltio on nimennyt asetuksen (EY) N:o 1/2003 35 artiklan mukaisesti vastaamaan SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamisesta. Jäsenvaltiot voivat nimetä yhden tai useamman hallintoviranomaisen (’kansallinen hallinnollinen kilpailuviranomainen’) sekä oikeusviranomaisen (’kansallinen oikeudellinen kilpailuviranomainen’) suorittamaan nämä tehtävät;

[3] EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

2) ’kilpailuviranomaisella’ asiayhteyden mukaisesti kansallista kilpailuviranomaista tai komissiota taikka niitä molempia;

3) ’Euroopan kilpailuviranomaisten verkostolla’ kansallisten kilpailuviranomaisten ja komission muodostamaa viranomaisten verkostoa, joka tarjoaa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamista ja täytäntöönpanoa koskevan keskustelu- ja yhteistyöfoorumin;

4) ’kansallisilla kilpailuoikeuden säännöksillä’ kansallisen oikeuden säännöksiä, joilla on sama pääasiallinen tavoite kuin SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklalla ja joita sovelletaan samaan asiaan rinnakkain unionin kilpailuoikeuden kanssa asetuksen (EY) N:o 1/2003 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti, lukuun ottamatta 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua sakkovapautus- ja -lievennyslausunnoista ja sovintoehdotuksista otettujen tietojen käyttöä sekä kansallisen oikeuden säännöksiä, joissa määrätään rikosoikeudellisia seuraamuksia luonnollisille henkilöille;

(5) ’kansallisella tuomioistuimella’ SEUT-sopimuksen 267 artiklassa tarkoitettua kansallista tuomioistuinta;

6) ’muutoksenhakutuomioistuimella’ kansallista tuomioistuinta, jolla on toimivalta varsinaisin muutoksenhakukeinoin arvioida kansallisen kilpailuviranomaisen tekemät päätökset tai näiden päätösten johdosta annetut ratkaisut riippumatta siitä, onko kyseisellä tuomioistuimella itsellään toimivalta todeta kilpailuoikeuden rikkominen;

7) ’menettelyllä’ asian käsittelyä kansallisessa kilpailuviranomaisessa SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan soveltamiseksi siihen saakka, kun kyseinen viranomainen on päättänyt menettelyn tekemällä 9 tai 11 artiklassa tarkoitetun päätöksen tai todennut, että sen puolesta ei ole perusteita jatkotoimiin, tai komission osalta asian käsittelyä komissiossa SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan soveltamiseksi siihen saakka, kun se on päättänyt menettelyn antamalla asetuksen (EY) N:o 1/2003 7, 9 tai 10 artiklan mukaisen päätöksen tai todennut, että sen puolesta ei ole perusteita jatkotoimiin;

8) ’yrityksellä’, johon viitataan SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklassa, Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti jokaista yksikköä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa, riippumatta yksikön oikeudellisesta muodosta ja rahoitustavasta;

9) ’salaisella kartellilla’ kahden tai useamman kilpailijan välistä sopimusta ja/tai yhdenmukaistettua menettelytapaa, jonka tarkoituksena on sovittaa yhteen niiden kilpailukäyttäytyminen markkinoilla ja/tai vaikuttaa merkityksellisiin kilpailuparametreihin esimerkiksi vahvistamalla osto- tai myyntihinnat tai muut kauppaehdot, jakamalla tuotanto- tai myyntikiintiöt, jakamalla markkinat, tarjouskeinottelu mukaan lukien, rajoittamalla tuontia tai vientiä ja/tai kilpailunvastaisilla toimilla muita kilpailijoita vastaan ja joka ei ole ollenkaan tai on vain osittain muiden kuin siihen osallistujien tiedossa;

10) ’sakoista vapauttamisella’ sitä, että yritykselle ei määrätä sakkoa sen osallistumisesta salaiseen kartelliin palkkiona yhteistyöstä kilpailuviranomaisen kanssa sakkovapautus- tai -lievennysohjelman puitteissa;

11) ’sakkojen lieventämisellä’ sitä, että yritykselle määrättävä sakko on pienempi verrattuna sakkoon, joka sille muutoin määrättäisiin osallistumisesta salaiseen kartelliin, palkkiona yhteistyöstä kilpailuviranomaisen kanssa sakkovapautus- tai -lievennysohjelman puitteissa;

12) ’lievemmällä kohtelulla’ sekä sakoista vapauttamista että sakkojen lieventämistä;

13) ’sakkovapautus- tai -lievennysohjelmalla’ SEUT-sopimuksen 101 artiklan tai kansallisen kilpailuoikeuden soveltamista koskevaa ohjelmaa, jonka perusteella salaiseen kartelliin osallinen tekee muista kartelliin osallistuneista yrityksistä riippumatta yhteistyötä kilpailuviranomaisen tutkimuksessa toimittamalla oma-aloitteisia selostuksia, jotka koskevat kyseisellä osallisella kartellista olevia tietoja ja sen roolia kartellissa, minkä vastineeksi kyseiselle osalliselle myönnetään päätöksen nojalla tai menettelyn jatkamatta jättämisellä vapautus kartelliin osallistumisen johdosta määrättävistä sakoista tai lievennetään näitä sakkoja;

14) ’sakkovapautus- tai -lievennyslausunnolla’ yrityksen tai luonnollisen henkilön laatimaa tai niiden puolesta laadittua kilpailuviranomaiselle osoitettua oma-aloitteista suullista tai kirjallista selostusta tai sellaisen tallennetta, jossa esitetään kyseisellä yrityksellä tai luonnollisella henkilöllä salaisesta kartellista olevat tiedot ja sen rooli kartellissa ja joka on laadittu nimenomaan esitettäväksi kilpailuviranomaiselle sakoista vapauttamiseksi tai niiden lieventämiseksi sakkovapautus- tai -lievennysohjelman mukaisesti, jo olemassa olevat tiedot pois lukien;

15) ’jo olemassa olevilla tiedoilla’ todisteita, joiden olemassaolo ei ole yhteydessä kilpailuviranomaisen menettelyyn, riippumatta siitä, ovatko nämä tiedot kilpailuviranomaisen asiakirja-aineistossa;

16) ’sovintoehdotuksella’ sellaista yrityksen laatimaa tai sen puolesta laadittua oma-aloitteista selostusta kilpailuviranomaiselle, jossa yritys myöntää osallisuutensa SEUT-sopimuksen 101 artiklan tai kansallisen kilpailuoikeuden rikkomiseen tai luopuu osallisuutensa kiistämisestä sekä myöntää kyseistä rikkomista koskevan vastuunsa ja joka on laadittu nimenomaan siksi, että kilpailuviranomainen voisi soveltaa yksinkertaistettua tai nopeutettua menettelyä;

17) ’hakijalla’ yritystä, joka hakee sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä sakkovapautus- tai -lievennysohjelman puitteissa;

18) ’pyynnön esittävällä viranomaisella’ kansallista kilpailuviranomaista, joka esittää 23, 24 tai 25 artiklassa tarkoitetun keskinäistä avunantoa koskevan pyynnön;

19) ’pyynnön vastaanottavalla viranomaisella’ kansallista kilpailuviranomaista, joka vastaanottaa keskinäistä avunantoa koskevan pyynnön, ja kun on kyse 24 ja 25 artiklassa tarkoitetusta avunannosta, sillä voidaan tarkoittaa toimivaltaista virastoa, viranomaista tai yksikköä, jolla on pääasiallinen vastuu tällaisten päätösten täytäntöönpanosta kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisen käytännön mukaisesti.

Kaikki viittaukset SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamiseen ja rikkomiseen on tulkittava siten, että ne käsittävät myös kansallisen kilpailuoikeuden säännösten rinnakkaisen soveltamisen kyseisessä asiassa.

II LUKU

PERUSOIKEUDET

3 artikla

Suojatoimet

Tässä direktiivissä tarkoitettuun kansallisten kilpailuviranomaisten valtuuksien käyttöön sovelletaan unionin lainsäädännön ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan yleisten periaatteiden mukaisesti asianmukaisia suojatoimia, mukaan lukien yritysten puolustautumisoikeuksien ja tehokkaiden oikeussuojakeinojen noudattaminen.

III LUKU

RIIPPUMATTOMUUS JA RESURSSIT

4 artikla

Riippumattomuus

1. Kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten riippumattomuuden takaamiseksi, kun ne soveltavat SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa, jäsenvaltioiden on varmistettava, että ne suorittavat tehtävänsä ja käyttävät valtuuksiaan puolueettomasti pyrkien varmistamaan näiden säännösten tehokkaan ja yhdenmukaisen täytäntöönpanon, ottaen huomioon oikeasuhteiset vastuuvelvollisuutta koskevat vaatimukset, tämän kuitenkaan rajoittamatta kilpailuviranomaisten välistä läheistä yhteistyötä Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa.

2. Jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että

   a) kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten henkilöstö ja päätöksentekoelimen jäsenet voivat SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa sovellettaessa suorittaa tehtävänsä ja käyttää valtuuksiaan riippumatta poliittisesta ja muusta ulkoisesta vaikutuksesta;

   b) kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten henkilöstö ja päätöksentekoelimen jäsenet eivät SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa sovellettaessa pyydä tai ota vastaan ohjeita miltään hallitukselta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä elimeltä suorittaessaan tehtäviään ja käyttäessään valtuuksiaan;

   c) kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten henkilöstö ja päätöksentekoelimen jäsenet pidättäytyvät SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa sovellettaessa kaikista toimista, jotka ovat ristiriidassa heidän tehtäviensä ja valtuuksiensa käytön kanssa;

   d) kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten päätöksentekoelimen jäsenet voidaan irtisanoa ainoastaan, jos he eivät enää täytä tehtäviensä suorittamisen edellyttämiä vaatimuksia tai jos he ovat syyllistyneet vakavaan

väärinkäytökseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Irtisanomisperusteet olisi vahvistettava etukäteen kansallisessa lainsäädännössä. Päätöksentekoelimen jäseniä ei saa irtisanoa syistä, jotka liittyvät 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen, SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamiseen liittyvien tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen ja valtuuksien käyttöön;

e) kansallisilla hallinnollisilla kilpailuviranomaisilla on valtuudet asettaa painopisteensä, jotka liittyvät 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin, SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamiseen liittyviin tehtäviin. Siltä osin kuin kansallisilla hallinnollisilla kilpailuviranomaisilla on velvollisuus tutkia virallisesti esitetyt kantelut, tähän sisältyy kyseisten viranomaisten toimivalta hylätä kyseiset kantelut sillä perusteella, että ne eivät pidä niitä ensisijaisina. Tämä ei rajoita kansallisten kilpailuviranomaisten toimivaltaa hylätä kantelut kansallisessa lainsäädännössä määritellyillä muilla perusteilla.

5 artikla

Resurssit

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on sellaiset tekniset, taloudelliset ja henkilöresurssit, jotka ovat tarpeen kyseisten viranomaisten tehtävien suorittamiseksi ja valtuuksien käyttämiseksi tehokkaasti niiden soveltaessa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa 2 kohdan mukaisesti.

2. Kansallisten kilpailuviranomaisten toteuttamaan SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamiseen sisältyy tutkinnan suorittaminen SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamiseksi; päätösten tekeminen näitä säännöksiä soveltaen asetuksen (EY) N:o 1/2003 5 artiklan perusteella; ja tiivis yhteistyö Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa, jotta voidaan varmistaa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan tehokas ja yhdenmukainen soveltaminen.

IV LUKU

VALTUUDET

6 artikla

Valtuudet tarkastaa toimitiloja

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset hallinnolliset kilpailuviranomaiset voivat SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa sovellettaessa suorittaa kaikki tarvittavat ennalta ilmoittamattomat tarkastukset yrityksissä ja yritysten yhteenliittymissä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisten kilpailuviranomaisten tarkastuksen suorittamiseen valtuuttamilla virkamiehillä ja muilla mukana olevilla henkilöillä on vähintään valtuudet

   a) päästä yritysten ja yritysten yhteenliittymien kaikkiin tiloihin, kaikille alueille ja kaikkiin kulkuneuvoihin;

   b) tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja riippumatta siitä, missä muodossa ne on tallennettu, mukaan lukien oikeus saada tietoja, jotka ovat tarkastuksen kohteena olevan yrityksen saatavilla;

c) ottaa tai saada missä tahansa muodossa jäljennöksiä tai otteita kirjanpidosta tai asiakirjoista ja tarvittaessa jatkaa hakujen tekemistä jäljennöksistä tai otteista omissa tiloissaan tai muissa tarkoitukseen varatuissa tiloissa;

d) sinetöidä mitkä tahansa yrityksen tilat ja kirjanpito tai asiakirjat siksi ajaksi ja siinä laajuudessa kuin se on tarpeen tarkastuksen suorittamiseksi;

e) pyytää kaikilta yrityksen tai yritysten yhteenliittymän edustajilta tai henkilöstön jäseniltä tarkastuksen kohteeseen ja tarkoitukseen liittyviä selvityksiä tosiseikoista ja asiakirjoista ja tallentaa saamansa vastaus.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritysten ja yritysten yhteenliittymien on suostuttava kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten suorittamiin tarkastuksiin. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä vastustaa kansallisen hallinnollisen kilpailuviranomaisen määräämää tai kansallisen oikeusviranomaisen hyväksymää tarkastusta, kansalliset kilpailuviranomaiset voivat saada tarvittavaa apua poliisilta tai vastaavalta lainvalvontaviranomaiselta voidakseen suorittaa tarkastuksen. Apua voidaan saada myös turvaamistoimenpiteenä.

7 artikla

Valtuudet tarkastaa muita tiloja

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos voidaan perustellusti epäillä, että kirjanpitoa ja muita liiketoimintaan ja tarkastuksen kohteeseen liittyviä asiakirjoja, joilla voi olla merkitystä todistettaessa SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan vakavaa rikkomista, säilytetään muissa kuin 6 artiklassa tarkoitetuissa tiloissa, alueilla ja kulkuneuvoissa, yritysten tai yritysten yhteenliittymien johtajien, hallituksen jäsenten ja muiden henkilöstön edustajien yksityisasunnot mukaan lukien, kansalliset hallinnolliset kilpailuviranomaiset voivat suorittaa ennalta ilmoittamattomia tarkastuksia kyseisissä tiloissa, alueilla ja kulkuneuvoissa.

2. Tällaisia tarkastuksia ei voida suorittaa ilman kansallisen oikeusviranomaisen ennakkolupaa.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että virkamiehillä ja muilla mukana olevilla henkilöillä, jotka kansalliset tuomioistuimet ovat valtuuttaneet suorittamaan tämän artiklan 1 kohdan mukaisen tarkastuksen, on vähintään 6 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa ja 6 artiklan 2 kohdassa esitetyt valtuudet.

8 artikla

Tietopyynnöt

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset hallinnolliset kilpailuviranomaiset voivat SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklaa soveltaessaan vaatia päätöksellään yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä toimittamaan kaikki tarvittavat tiedot tietyn määräajan kuluessa. Tämä velvoite kattaa tiedot, jotka ovat yrityksen ja yritysten yhteenliittymän saatavilla.

9 artikla

Rikkomisen toteaminen ja lopettaminen

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos kansalliset kilpailuviranomaiset toteavat, että SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklaa rikotaan, ne voivat päätöksellään määrätä kyseiset yritykset ja yritysten yhteenliittymät lopettamaan todetun rikkomisen. Tässä tarkoituksessa ne voivat määrätä toteuttamaan kaikki toimintaa koskevat tai rakenteelliset korjaustoimenpiteet, jotka ovat oikeasuhteisia rikkomiseen nähden ja välttämättömiä sen tosiasialliselle lopettamiselle.

10 artikla

Välitoimet

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset hallinnolliset kilpailuviranomaiset voivat omasta aloitteestaan määrätä päätöksellään yrityksille väliaikaisia toimenpiteitä, ainakin kiireellisissä tapauksissa, joissa vaarana on, että kilpailulle aiheutuu vakavaa ja peruuttamatonta haittaa, jos ensi näkemältä on todettavissa, että kyse on SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkomisesta. Tällaista päätöstä sovelletaan määrätyn ajanjakson ajan ja sen voimassaoloa voidaan jatkaa sikäli kuin se on tarpeen ja asianmukaista.

11 artikla

Sitoumukset

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että menettelyissä, jotka on käynnistetty tarkoituksena tehdä päätös, jossa SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkominen määrätään lopetettavaksi, kansalliset kilpailuviranomaiset voivat päätöksellään tehdä yritysten viranomaisten toteamien huolenaiheiden poistamiseksi esittämät sitoumukset velvoittaviksi. Päätös voidaan tehdä määräajaksi, ja siinä on todettava, ettei kyseisen kansallisen kilpailuviranomaisen jatkotoimille ole enää perusteita.

V LUKU

SAKOT JA UHKASAKOT

12 artikla

Yrityksille ja yritysten yhteenliittymille määrättävät sakot

1. Rajoittamatta seuraamusten määräämistä rikosoikeudellisissa oikeudenkäyntimenettelyissä koskevan jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön soveltamista, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset hallinnolliset kilpailuviranomaiset voivat joko määrätä hallinnollisessa menettelyssä tehdyllä päätöksellä tai pyytää muussa kuin rikosoikeudellisessa oikeudenkäyntimenettelyssä määräämään yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakkoja, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta rikkovat SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklaa.

2. Rajoittamatta seuraamusten määräämistä rikosoikeudellisissa oikeudenkäyntimenettelyissä koskevan jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön soveltamista, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset hallinnolliset kilpailuviranomaiset voivat joko määrätä hallinnollisessa menettelyssä tehdyllä päätöksellä tai pyytää muussa kuin rikosoikeudellisessa oikeudenkäyntimenettelyssä määräämään yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakkoja, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia ja jotka määritetään suhteessa niiden kokonaisliikevaihtoon, jos tahallaan tai tuottamuksesta

a) ne eivät suostu 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tarkastukseen;

b) kansallisten kilpailuviranomaisten valtuuttamien virkamiesten tai muiden mukana olleiden henkilöiden kiinnittämät 6 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetut sinetit on rikottu;

c) ne antavat 6 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettuun kysymykseen virheellisen tai harhaanjohtavan vastauksen, eivät anna tai kieltäytyvät antamasta täydellistä vastausta tai jättävät oikaisematta kansallisen kilpailuviranomaisen asettamassa määräajassa henkilöstön jäsenen antaman virheellisen, harhaanjohtavan tai puutteellisen vastauksen;

d) ne antavat virheellisiä, puutteellisia tai harhaanjohtavia tietoja vastatessaan 8 artiklassa tarkoitetussa päätöksessä esitettyyn pyyntöön tai eivät toimita tietoja asetetussa määräajassa;

e) ne eivät noudata 10 ja 11 artiklassa tarkoitettua päätöstä.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yrityksen käsitettä sovelletaan määrättäessä sakkoja emoyhtiöille ja yritysten oikeudellisille ja taloudellisille seuraajille.

13 artikla

Sakkojen määrän laskeminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset kilpailuviranomaiset ottavat huomioon sekä rikkomisen vakavuuden että sen keston, kun ne määrittävät SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkomisesta määrättävän sakon määrän.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos yritysten yhteenliittymälle on määrätty sakko, jossa otetaan huomioon siihen kuuluvien yritysten liikevaihto, eikä yhteenliittymä ole maksukykyinen, yhteenliittymän on vaadittava siihen kuuluvilta yrityksiltä osuuksia sakon maksamiseksi.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sakon täysimääräisen maksamisen sitä edellyttäessä kansallisilla kilpailuviranomaisilla on oikeus vaatia, että minkä tahansa yrityksen, jonka edustajat olivat yhteenliittymän päätöksentekoelimen jäseniä, on maksettava maksamatta olevan sakon määrä. Siinä määrin kuin se on vielä tarpeen, kansallisilla kilpailuviranomaisilla on myös oltava oikeus vaatia, että minkä tahansa yhteenliittymään kuuluvan yrityksen, joka toimi markkinoilla, joilla rikkominen tapahtui, on maksettava maksamatta olevan sakon määrä. Maksua ei kuitenkaan voi vaatia niiltä yhteenliittymään kuuluvilta yrityksiltä, jotka eivät olleet osallisina rikkomisessa ja joko eivät olleet siitä tietoisia tai olivat vetäytyneet siitä aktiivisesti ennen tutkimuksen alkamista.

14 artikla

Sakon enimmäismäärä

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sakon enimmäismääräksi, jonka kansallinen kilpailuviranomainen voi määrätä kullekin SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkomiseen osallistuneelle yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle, ei saisi asettaa alle 10:tä prosenttia yrityksen tai yritysten yhteenliittymän maailmanlaajuisesta kokonaisliikevaihdosta päätöksen tekemistä edeltäneellä tilikaudella.

2. Jos yritysten yhteenliittymän suorittama rikkominen liittyy sen jäsenten toimintaan, sakon enimmäismääräksi ei saa asettaa alle 10:tä prosenttia sellaisten jäsenten maailmanlaajuisesta kokonaisliikevaihdosta, jotka toimivat niillä markkinoilla, joihin yhteenliittymän suorittama rikkominen on vaikuttanut. Yksittäisen yrityksen rahallinen vastuu sakon maksusta ei kuitenkaan saa ylittää 1 kohdan mukaisesti vahvistettua enimmäismäärää.

15 artikla

Uhkasakot

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset hallinnolliset kilpailuviranomaiset voivat päätöksellä määrätä yrityksille ja yritysten yhteenliittymille tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia uhkasakkoja, jotka määritetään suhteessa niiden päivittäiseen kokonaisliikevaihtoon, pakottaakseen ne

a) suostumaan 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tarkastukseen,

b) antamaan täydellisinä ja virheettöminä 8 artiklassa tarkoitetut tiedot,

c) noudattamaan 9, 10 ja 11 artiklassa tarkoitettua päätöstä.

VI LUKU

LIEVEMPI KOHTELU

16 artikla

Vapautus sakoista

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on käytössä sakkovapautus- tai -lievennysohjelmia, joiden avulla ne voivat vapauttaa yritykset sakoista.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vapautus sakoista voidaan myöntää ainoastaan, jos yritys

   a) täyttää 18 artiklassa säädetyt edellytykset;

   b) paljastaa osallisuutensa salaiseen kartelliin; ja

   c) toimittaa ensimmäisenä todisteita,

      i. joiden avulla kansallinen kilpailuviranomainen voi hakemuksen vastaanotettuaan tehdä salaiseen kartelliin liittyvän kohdennetun

tarkastuksen, jos kansallisella kilpailuviranomaisella ei ollut vielä hallussaan todisteita salaiseen kartelliin liittyvän tarkastuksen tekemiseksi tai se ei ollut jo tehnyt tällaista tarkastusta; tai

ii. joiden avulla kansallinen kilpailuviranomainen katsoo pystyvänsä toteamaan, että kilpailuoikeutta on rikottu, edellyttäen että kansallisella kilpailuviranomaisella ei ollut vielä hallussaan todisteita rikkomisen toteamiseksi ja että mikään muu yritys ei ole aiemmin ollut saman kartellin yhteydessä oikeutettu sakoista vapauttamiseen 2 kohdan c alakohdan i alakohdan mukaisesti.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki yritykset voivat saada vapautuksen sakoista, lukuun ottamatta yrityksiä, jotka ovat toteuttaneet toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ollut pakottaa muita yrityksiä osallistumaan salaiseen kartelliin.

17 artikla

Sakkojen lieventäminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on käytössä sakkovapautus- tai -lievennysohjelmia, joiden avulla ne voivat lieventää niiden yritysten sakkoja, jotka eivät voi saada vapautusta sakoista.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sakkojen lieventäminen myönnetään ainoastaan, jos 18 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät ja hakija paljastaa osallisuutensa salaiseen kartelliin sekä toimittaa kansalliselle kilpailuviranomaiselle väitettyä salaista kartellia koskevia todisteita, joilla on merkittävää lisäarvoa näytettäessä toteen, että SEUT-sopimuksen 101 artiklaa tai vastaavaa kansallisen lainsäädännön säännöstä on rikottu, kun niitä verrataan todisteisiin, jotka olivat kansallisen kilpailuviranomaisen hallussa hakemuksen tekemisen aikaan.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset kilpailuviranomaiset voivat myöntää ylimääräisen sakkolievennyksen, jos hakija esittää todisteita, joita ei tarvitse vahvistaa ja joita kansallinen kilpailuviranomainen käyttää osoittamaan lisää tosiseikkoja, joiden johdosta sakkoja korotetaan verrattuna sakkoihin, jotka salaiseen kartelliin osallistujille olisi muutoin määrätty. Hakijan sakkojen lieventämisen on oltava oikeassa suhteessa tähän sakkojen korotukseen.

18 artikla

Lievempää kohtelua koskevat yleiset vaatimukset

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijan on täytettävä seuraavat kumulatiiviset edellytykset lievemmän kohtelun saamiseksi:

a) se lopetti osallistumisensa väitettyyn salaiseen kartelliin välittömästi hakemuksensa tekemisen jälkeen, lukuun ottamatta sellaista osallistumista, mikä olisi toimivaltaisen kansallisen kilpailuviranomaisen näkemyksen mukaan kohtuullisen välttämätöntä sen tutkinnan luotettavuuden säilyttämiseksi;

b) se tekee todellista, kokonaisvaltaista, jatkuvaa ja nopeaa yhteistyötä kansallisen kilpailuviranomaisen kanssa hakemuksen jättämisestä siihen asti kun viranomainen on lopettanut menettelynsä kaikkia tutkinnan kohteena olleita osapuolia vastaan

tekemällä päätöksen tai lopettamalla menettelynsä muulla tavoin. Tätä varten hakijan on

i. toimitettava kansalliselle kilpailuviranomaiselle välittömästi kaikki haltuunsa tulevat tai saatavillaan olevat merkitykselliset tiedot ja todisteet väitetystä salaisesta kartellista;

ii. oltava kansallisen kilpailuviranomaisen käytettävissä ja vastattava kaikkiin pyyntöihin, jotka voivat auttaa vahvistamaan tosiseikat;

iii. huolehdittava siitä, että nykyiset (ja, mahdollisuuksien mukaan, entiset) työntekijät ja johtajat ovat kansallisen kilpailuviranomaisen käytettävissä haastatteluja varten;

iv. pidättäydyttävä merkityksellisten tietojen tai todisteiden tuhoamisesta, väärentämisestä tai kätkemisestä; ja

v. pidättäydyttävä paljastamasta hakemuksen jättämistä tai sen sisältöä ennen kuin kansallinen kilpailuviranomainen on esittänyt kyseisessä menettelyssä väitteensä, paitsi jos muusta järjestelystä on sovittu; ja

c) harkitessaan hakemuksen tekemistä kansalliselle kilpailuviranomaiselle hakija ei ole saanut

i. tuhota, väärentää tai kätkeä väitettyyn salaiseen kartelliin liittyviä todisteita; tai

ii. paljastaa suunnitellun hakemuksen jättämistä tai sen sisältöä muille kuin toisille kilpailuviranomaisille.

19 artikla

Sakkovapautus- tai -lievennyshakemusten muoto

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijat voivat hakea sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä kirjallisesti ja että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on käytössään järjestelmä, jonka avulla ne voivat hyväksyä sakkovapautus- tai -lievennyslausuntoja joko suullisesti tai muilla tavoin, jotka eivät johda asiakirjojen, tietojen tai muun hakijan hallussa, huostassa tai valvonnassa olevan aineiston esittämiseen.

20 artikla

Merkintä sakoista vapauttamista koskevasta muodollisesta hakemuksesta

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritys, joka haluaa jättää sakoista vapauttamista koskevan hakemuksen, voi hakea aluksi nk. merkintää kansallisilta kilpailuviranomaisilta. Merkinnän myötä hakija saa paikan jonossa tietyksi ajaksi, jonka merkintähakemuksen vastaanottanut kansallinen kilpailuviranomainen määrittää tapauskohtaisesti. Merkintä antaa hakijalle mahdollisuuden kerätä riittävät tiedot ja todisteet, jotka ovat edellytyksenä sakoista vapauttamiselle.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset kilpailuviranomaiset voivat harkintansa mukaan myöntää merkinnän tai olla myöntämättä sitä.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos hakija viimeistelee merkinnän määräajassa, sen toimittamat tiedot ja todisteet katsotaan toimitetuiksi ajankohtana, jona merkintä myönnettiin.

21 artikla

Lyhennetyt hakemukset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijat, jotka ovat hakeneet sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä, joko hakemalla merkintää tai jättämällä komissiolle väitettyä salaista kartellia koskevan täysimääräisen hakemuksen, voivat tehdä samaa kartellia koskevan lyhennetyn hakemuksen niille kansallisille kilpailuviranomaisille, joilla hakija katsoo olevan hyvät edellytykset käsitellä asia.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset kilpailuviranomaiset hyväksyvät lyhennetyn hakemuksen, edellyttäen, että se on 19 artiklassa säädetyssä muodossa ja koskee samaa kohdetuotetta, maantieteellistä soveltamisalaa ja kestoa kuin komissiolle esitetty sakkovapautus- tai -lievennyshakemus ja että siihen sisältyy lyhyt kuvaus seuraavista seikoista, siinä määrin kuin ne ovat hakijan tiedossa hakemuksen jättöhetkellä:

   a) hakijan nimi ja osoite;

   b) väitetyn salaisen kartellin muut osapuolet;

   c) kohdetuote tai -tuotteet;

   d) alue(et), johon/joihin rikkominen vaikuttaa;

   e) kesto;

   f) väitetyn kartellitoiminnan luonne;

   g) jäsenvaltio(t), jossa/joissa todisteet todennäköisesti sijaitsevat; ja

   h) tiedot hakijan sakkovapautusta tai -lievennystä koskevista aiemmista tai mahdollisista tulevista hakemuksista, jotka liittyvät väitettyyn salaiseen kartelliin.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset kilpailuviranomaiset pidättäytyvät pyytämästä hakijalta sellaisia väitettyyn kilpailusääntöjen rikkomiseen liittyviä lyhennetyn hakemuksen piiriin kuuluvia tietoja, jotka ovat muita kuin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja, ennen kuin ne vaativat toimittamaan täysimääräisen hakemuksen 6 kohdan mukaisesti.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lyhennetyn hakemuksen vastaanottavat kansalliset kilpailuviranomaiset antavat hakijalle vastaanottoilmoituksen, jossa mainitaan vastaanottopäivä ja -aika.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lyhennetyn hakemuksen vastaanottavat kansalliset kilpailuviranomaiset tarkastavat, olivatko ne hakemuksen vastaanottohetkellä jo saaneet aiemman samaa väitettyä salaista kartellia koskevan lyhennetyn hakemuksen tai sakkovapautus- tai -lievennyshakemuksen, ja ilmoitettava asiasta hakijalle.

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoilla on mahdollisuus esittää kansallisille kilpailuviranomaisille täysimääräiset sakkovapautus- tai -lievennyshakemukset, joilla täydennetään 1 kohdassa tarkoitettuja hakemuksia, kun komissio on ilmoittanut kyseisille viranomaisille, ettei se aio ryhtyä toimiin koko asian tai sen osan suhteen. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on valtuudet määrittää kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa hakijan on toimitettava täysimääräinen hakemus sekä asiaankuuluvat todisteet ja tiedot.

7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos hakija esittää täysimääräisen hakemuksen 6 kohdan mukaisesti kansallisen kilpailuviranomaisen asettaman määräajan kuluessa, hakemuksen sisältämät tiedot katsotaan toimitetuiksi lyhennetyn hakemuksen jättöpäivänä ja -aikana. Jos hakija oli toimittanut lyhennetyn hakemuksen viimeistään viiden työpäivän kuluttua sakkovapautus- tai -lievennyshakemuksen toimittamisesta komissiolle, lyhennetty hakemus katsotaan toimitetuksi samana päivänä ja samaan aikaan kuin sakkovapautus- tai -lievennyshakemus toimitettiin komissiolle.

22 artikla

Sakkovapautus- tai -lievennysohjelmien ja luonnollisille henkilöille määrättyjen seuraamusten vuorovaikutus

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kilpailuviranomaisilta sakoista vapauttamista hakevien yritysten nykyisiä ja entisiä työntekijöitä ja johtajia suojellaan mahdollisilta rikosoikeudellisilta ja hallinnollisilta seuraamuksilta, jotka on määrätty muussa kuin rikosoikeudellisessa oikeudenkäyntimenettelyssä osallistumisesta salaiseen kartelliin, jota hakemus koskee, jos kyseiset työntekijät ja johtajat tekevät aktiivisesti yhteistyötä asianomaisten kilpailuviranomaisten kanssa ja sakoista vapauttamista koskeva hakemus on tehty ennen rikosoikeudellisen menettelyn aloittamista.

VII LUKU

KESKINÄINEN AVUNANTO

23 artikla

Kansallisten kilpailuviranomaisten välinen yhteistyö

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun kansalliset hallinnolliset kilpailuviranomaiset suorittavat neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 22 artiklan mukaisesti toisten kansallisten kilpailuviranomaisten puolesta tarkastuksen, pyynnön esittävän kansallisen kilpailuviranomaisen valtuuttamilla virkamiehillä ja muilla mukana olevilla henkilöillä on oltava lupa osallistua tarkastukseen ja avustaa aktiivisesti pyynnön vastaanottavaa kansallista kilpailuviranomaista käyttämällä 6 ja 7 artiklassa tarkoitettuja valtuuksia.

24 artikla

Alustavien väitteiden ja päätösten tiedoksiantoa koskevat pyynnöt

1. Rajoittamatta pyynnön esittävän jäsenvaltion kansallisen kilpailuviranomaisen kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevien sääntöjen mukaisesti tekemän muunlaisen tiedoksiannon soveltamista, jäsenvaltioiden on varmistettava, että pyynnön esittävän viranomaisen pyynnöstä pyynnön vastaanottavan viranomaisen on annettava vastaanottajalle pyynnön esittävän viranomaisen puolesta tiedoksi SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan väitettyä rikkomista koskevat alustavat väitteet ja kyseisten artiklojen soveltamista koskevat päätökset samoin kuin asiakirjat, jotka

liittyvät sakkojen tai uhkasakkojen määräämistä koskevien päätösten täytäntöönpanoon.

2. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on varmistettava, että tiedoksianto pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa tehdään siellä voimassa olevien kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten käytäntöjen mukaisesti.

25 artikla

Pyynnöt sakkojen tai uhkasakkojen määräämistä koskevien päätösten täytäntöönpanemiseksi

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että pyynnön esittävän viranomaisen pyynnöstä pyynnön vastaanottava viranomainen panee täytäntöön pyynnön esittävän viranomaisen 12 ja 15 artiklan mukaisesti tekemät päätökset, joissa määrätään sakkoja tai uhkasakkoja. Tätä säännöstä sovelletaan ainoastaan, jos

   a) yrityksellä, jota vastaan sakko tai uhkasakko on täytäntöönpanokelpoinen, ei ole laillista toimipaikkaa pyynnön esittävän viranomaisen jäsenvaltiossa; tai

   b) on selvää, että yrityksellä, jota vastaan sakko tai uhkasakko voidaan panna täytäntöön, ei ole riittävästi omaisuutta pyynnön esittävän viranomaisen jäsenvaltiossa.

2. Pyynnön vastaanottavan viranomaisen on varmistettava, että täytäntöönpano pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa toteutetaan siellä voimassa olevien kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten käytäntöjen mukaisesti.

3. Pyynnön esittävä viranomainen voi pyytää täytäntöönpanoa vain, jos täytäntöönpanon pyynnön esittävässä jäsenvaltiossa mahdollistava päätös on lopullinen eikä siihen voida enää hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin.

4. Vanhentumisaikoja koskevia kysymyksiä sääntelevät pyynnön esittävässä jäsenvaltiossa voimassa olevat lait.

5. Pyynnön vastaanottava viranomainen ei ole velvollinen panemaan päätöksiä täytäntöön 1 kohdan mukaisesti, jos tämä olisi selvästi vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestystä, jossa täytäntöönpanoa pyydetään.

26 artikla

Sakkojen tai uhkasakkojen määräämistä koskevien päätösten tiedoksiantoon ja täytäntöönpanoon liittyviä pyyntöjä koskevat riidat

1. Riidat, jotka koskevat tiedoksiannettavan toimenpiteen tai pyynnön esittävän viranomaisen 12 ja 15 artiklan mukaisesti tekemän sakkojen tai uhkasakkojen määräämistä koskevan päätöksen laillisuutta, kuuluvat pyynnön esittävän jäsenvaltion toimivaltaisten elinten toimivaltaan, ja niihin sovelletaan kyseisen jäsenvaltion kansallisia sääntöjä.

2. Riidat, jotka koskevat pyynnön vastaanottavassa jäsenvaltiossa toteutettuja täytäntöönpanotoimenpiteitä tai pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion tekemän tiedoksiannon pätevyyttä, kuuluvat pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten elinten toimivaltaan, ja niihin sovelletaan kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevia sääntöjä.

VIII LUKU

VANHENTUMISAJAT

27 artikla

Seuraamusten määräämistä koskevien vanhentumisaikojen keskeyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vanhentumisajat, joita sovelletaan sakkojen tai uhkasakkojen määräämiseen kansallisten kilpailuviranomaisten toimesta 12 ja 15 artiklan nojalla, keskeytetään toisten jäsenvaltioiden kansallisten kilpailuviranomaisten tai komission menettelyn ajaksi, kun menettelyn kohteena oleva rikkominen koskee samaa sopimusta, yhteenliittymän päätöstä tai menettelytapaa. Keskeyttäminen alkaa kulua siitä kun ensimmäisestä virallisesta tutkintatoimenpiteestä ilmoitetaan menettelyn kohteena olevalle yritykselle. Se päättyy päivänä, jona asianomainen viranomainen on lopettanut asian käsittelyn ja ilmoittanut asiasta yritykselle. Keskeytyksen kesto ei vaikuta kansallisessa lainsäädännössä säädettyihin absoluuttisiin vanhentumisaikoihin.

2. Sakkojen tai uhkasakkojen määräämiseen sovellettava vanhentumisaika katkeaa ajaksi, jonka kilpailuviranomaisen päätöstä koskeva menettely on vireillä muutoksenhakutuomioistuimessa.

IX LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

28 artikla

Kansallisten hallinnollisten kilpailuviranomaisten rooli kansallisissa tuomioistuimissa

1. Jäsenvaltioiden, jotka nimeävät sekä kansallisen hallinnollisen kilpailuviranomaisen, jolla on toimivalta tutkia SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklan rikkomiset, ja kansallisen oikeudellisen kilpailuviranomaisen, jolla on toimivalta tehdä päätös, jossa todetaan kilpailusääntöjen rikkominen ja/tai määrätään sakko, on varmistettava, että kansallinen hallinnollinen kilpailuviranomainen voi nostaa suoraan kanteen kansallisessa oikeudellisessa kilpailuviranomaisessa.

2. Siltä osin kuin kansalliset tuomioistuimet toimivat kanteissa, jotka on nostettu kansallisten kilpailuviranomaisten SEUT-sopimuksen 101 tai 102 artiklaa soveltaessaan tekemien täytäntöönpanopäätösten johdosta, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisella hallinnollisella kilpailuviranomaisella on jo itsessään oikeus osallistua menettelyyn täysimääräisesti syyttäjänä, vastaajana tai kantajana ja nauttia samoista oikeuksista kuin tällaisten menettelyjen julkiset osapuolet.

29 artikla

Tietojen käyttöä koskevat rajoitukset

1. Tässä direktiivissä tarkoitettujen säännösten perusteella kerättyjä tietoja olisi käytettävä vain siihen tarkoitukseen, jota varten ne on hankittu. Niitä ei pitäisi käyttää todisteena seuraamusten määräämiseksi luonnollisille henkilöille.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että pääsy sakkovapautus- tai -lievennyslausuntoihin tai sovintoehdotuksiin myönnetään ainoastaan puolustautumisoikeuksien käyttämiseksi kansallisten kilpailuviranomaisten menettelyissä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että saatuaan tutustua asiakirja-aineistoon osapuoli voi käyttää tällaisista sakkovapautus- tai -lievennyslausunnoista ja sovintoehdotuksista otettuja tietoja vain, jos se on tarpeen puolustautumisoikeuksien käyttämiseksi jäsenvaltioiden tuomioistuinmenettelyissä tapauksissa, jotka liittyvät suoraan asiaan, jossa tutustumisoikeus on myönnetty, ja jotka koskevat

   a) kansallisen kilpailuviranomaisen kartellin jäsenille yhteisvastuullisesti määräämän sakon jakamista niiden kesken; tai

   b) sellaisen päätöksen uudelleentarkastelua, jossa kansallinen kilpailuviranomainen on todennut, että SEUT-sopimuksen 101 artiklaa tai kansallisia kilpailuoikeuden säännöksiä on rikottu.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että seuraaviin luokkiin kuuluvia kansallisen kilpailuviranomaisen menettelyn aikana saatuja tietoja ei käytetä kansallisissa tuomioistuimissa käytävissä menettelyissä ennen kuin kansallinen kilpailuviranomainen on lopettanut menettelynsä kaikkia tutkimuksen kohteena olevia osapuolia vastaan antamalla 9 tai 11 artiklan mukaisen päätöksen tai muulla tavoin lopettanut menettelynsä:

   a) tiedot, jotka muut luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt ovat valmistelleet erityisesti kansallisen kilpailuviranomaisen menettelyä varten; ja

   b) tiedot, jotka kansalliset kilpailuviranomaiset ovat koonneet ja lähettäneet osapuolille menettelynsä aikana.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sakkovapautus- tai -lievennyslausuntoja vaihdetaan kansallisten kilpailuviranomaisten kesken asetuksen (EY) N:o 1/2003 12 artiklan mukaisesti ainoastaan

   a) hakijan suostumuksella; tai

   b) jos vastaanottava viranomainen on myös saanut sakkovapautus- tai -lievennyshakemuksen, joka liittyy saman hakijan samaan rikkomiseen kuin hakemus, jonka tiedot toimittava viranomainen on saanut, sillä edellytyksellä, että tietojen toimittamisen ajankohtana hakija ei voi perua tietoja, jotka se on esittänyt vastaanottavalle viranomaiselle; tai

   c) jos vastaanottava viranomainen on sitoutunut kirjallisesti siihen, ettei se eikä mikään niistä viranomaisista, joille tietoja myöhemmin luovutetaan, käytä sille toimitettuja tietoja tai mitään muita tietoja, jotka se mahdollisesti saa tiedot toimittavan viranomaisen kirjaaman luovutusajankohdan jälkeen, määrätäkseen seuraamuksia hakijalle, muulle oikeushenkilölle tai luonnolliselle henkilölle, johon sovelletaan sellaista erityiskohtelua, jonka tiedot toimittava

viranomainen on myöntänyt sakkovapautus- tai -lievennysohjelman puitteissa tehdyn hakemuksen johdosta, tai edellä mainittujen henkilöiden nykyisille tai entisille työntekijöille;

ja edellyttäen, että vastaanottavan kansallisen kilpailuviranomaisen myöntämä suoja tietojen paljastumisen varalta vastaa luovuttavan kansallisen kilpailuviranomaisen myöntämää suojaa.

5. Jos kilpailuviranomainen toimittaa hakijan asetuksen (EY) N:o 1/2003 12 artiklan mukaisesti vapaaehtoisesti toimittamat tiedot ilman hakijan suostumusta, jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastaanottavat kansalliset kilpailuviranomaiset voivat antaa 4 kohdan c alakohdassa tarkoitetun sitoumuksen.

6. Tämän artiklan 2–5 kohtaa sovelletaan riippumatta siitä, missä muodossa sakkovapautus- tai -lievennyslausunnot annetaan 19 artiklan mukaisesti.

30 artikla

Todisteiden hyväksyttävyys kansallisissa kilpailuviranomaisissa

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisissa kilpailuviranomaisissa todisteina hyväksyttyjä todistuskeinoja ovat asiakirjat, suulliset lausunnot, tallenteet ja muut tietoa sisältävät esineet riippumatta siitä, millaiselle välineelle tieto on tallennettu.

31 artikla

Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston järjestelmän kustannukset

Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston järjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä sekä verkoston yhteistyöstä komissiolle aiheutuvat kustannukset katetaan unionin yleisestä talousarviosta saatavilla olevien määrärahojen rajoissa.

X LUKU

LOPPUMÄÄRÄYKSET

32 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [kahden vuoden määräaika saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä]. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset komissiolle kirjallisina.

   Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

33 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

34 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*

SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

1.2. Toimintalohko(t) toimintoperusteisessa johtamis- ja budjetointijärjestelmässä (ABM/ABB)

1.3. Ehdotuksen/aloitteen luonne

1.4. Tavoite (Tavoitteet)

1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.6. Toiminnan ja sen rahoitusvaikutusten kesto

1.7. Hallinnointitapa (Hallinnointitavat)

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä

2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat

3.2. Arvioidut vaikutukset menoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista menoihin

3.2.2. Arvioidut vaikutukset toimintamäärärahoihin

3.2.3. Arvioidut vaikutukset hallintomäärärahoihin

3.2.4. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa

3.2.5. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSSELVITYS

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten täytäntöönpanovalmiuksien parantamiseksi ja sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi

1.2. Toimintalohko(t) toimintoperusteisessa johtamis- ja budjetointijärjestelmässä (ABM/ABB)[1]

Toimintalohko: Osasto 03 – Kilpailupolitiikka

Toiminnot: 03 02 – Toimintalinjojen koordinointi, Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto ja kansainvälinen yhteistyö

03 05 – Kartellit, kilpailuoikeus ja markkinoiden vapauttaminen

1.3. Ehdotuksen/aloitteen luonne

Ehdotus/aloite liittyy **uuteen toimeen.**

1.4. Tavoite (Tavoitteet)

1.4.1. Komission monivuotinen strateginen tavoite (monivuotiset strategiset tavoitteet), jonka (joiden) saavuttamista ehdotus/aloite tukee

Yleinen tavoite A: Uutta pontta työllisyyteen, kasvuun ja investointeihin

1.4.2. Erityistavoite (erityistavoitteet) sekä toiminto (toiminnot) toimintoperusteisessa johtamis- ja budjetointijärjestelmässä

Erityistavoite nro 2: Kansallisten kilpailuviranomaisten ja kansallisten tuomioistuinten harjoittama EU:n kilpailulainsäädännön tehokas ja johdonmukainen soveltaminen

Toiminto (toiminnot) toimintoperusteisessa johtamis- ja budjetointijärjestelmässä: 03 02 – Toimintalinjojen koordinointi, Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto ja kansainvälinen yhteistyö ja 03 05 – Kartellit, kilpailuoikeus ja markkinoiden vapauttaminen

1.4.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset

1.4.4. Aloitteen tärkein vaikutus kohdistuu kansallisiin kilpailuviranomaisiin, yrityksiin ja kuluttajiin, kuten perustelujen kohdassa 2 selvitetään. Tulos- ja vaikutusindikaattorit

Seuraavassa taulukossa esitetään mahdollisia indikaattoreita, joilla voitaisiin mitata tuloksia ja vaikutuksia.

Tavoitteet	Keskeiset indikaattorit
Varmistetaan, että kaikilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tehokkaat tutkinta- ja päätöksentekovälineet.	Lainsäädäntötoimet 1. Kunkin kansallisen kilpailuviranomaisen käytettävissä on keskeiset tutkinta- ja

[1] ABM: toimintoperusteinen johtaminen; ABB: toimintoperusteinen budjetointi.

	päätöksenvälineet. 2. Kunkin kansallisen kilpailuviranomaisen käytettävissä on keskeiset menettelylliset takeet. 3. Kunkin kansallisen kilpailuviranomaisen käyttämät uudet tutkintavälineet. 4. Täytäntöönpanopäätösten määrä päätöslajin mukaan (esim. kiellot, sitoumukset, välitoimet). Muut kuin lainsäädäntötoimenpiteet 1. Kansallisten kilpailuviranomaisten soveltamat suositellut käytännöt/ohjeet, jotka Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto vahvistaa tarvittaessa.
Varmistetaan, että kaikki kansalliset kilpailuviranomaiset voivat määrätä vaikuttavia sakkoja.	Lainsäädäntötoimet 1. Jäsenvaltioissa, jotka tällä hetkellä määräävät yritykselle sakkoja rikosoikeudellisissa oikeudenkäyntimenettelyissä: - mahdollisuus määrätä sakkoja hallinnollisissa menettelyissä / muissa kuin rikosoikeudellisissa oikeudenkäyntimenettelyissä. - kansallisten kilpailuviranomaisten mahdollisuus nostaa asiassa kanne tai puolustautua asiassa tuomioistuimessa. - sakkojen lukumäärä v. tapausten määrä verrattuna edelliseen kauteen, kun sakkoja on määrätty pääasiassa rikosoikeudellisissa oikeudenkäyntimenettelyissä. 2. Lakisääteisen enimmäismäärän soveltaminen sakon määrään kunkin kansallisen kilpailuviranomaisen osalta. 3. Sakkojen tason muutokset verrattuna tilanteeseen ennen direktiivin voimaantuloa. 4. Määrättyjen sakkojen kokonaismäärä. 5. Yrityksen käsitettä sovelletaan / ei sovelleta määrättäessä sakkoja emoyhtiöille ja yritysten oikeudellisille ja taloudellisille seuraajille. Muut kuin lainsäädäntötoimenpiteet 1. Kansallisten kilpailuviranomaisten soveltamat suositellut käytännöt/ohjeet, jotka Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto vahvistaa tarvittaessa.
Taataan, että kaikilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla on hyvin	Lainsäädäntötoimet 1. Kunkin kansallisen kilpailuviranomaisen

laadittu sakkovapautus- tai -lievennysohjelma, joka helpottaa myös sakoista vapauttamisen tai niiden lieventämisen hakemista useilla lainkäyttöalueilla.	käytettävissä on tehokkaat takeet siitä, että sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä hakevat yritykset voivat turvata paikkansa sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä koskevassa jonossa. 2. Kunkin kansallisen kilpailuviranomaisen käytettävissä on säännöt, joilla suojellaan sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä hakevien yritysten työntekijöitä seuraamuksilta. 3. Sakkovapautus- tai -lievennyshakemusten määrä kansallista kilpailuviranomaista kohden. Muut kuin lainsäädäntötoimenpiteet 1. Kansallisten kilpailuviranomaisten soveltamat suositellut käytännöt/ohjeet, jotka Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto vahvistaa tarvittaessa.
Varmistetaan, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on riittävät resurssit ja että ne voivat panna EU:n kilpailusäännöt täytäntöön riippumattomasti.	Lainsäädäntötoimet 1. Kunkin kansallisen viranomaisen käytettävissä on säännöt, joilla varmistetaan, että kyseinen viranomainen ei ota vastaan ohjeita julkisilta tai yksityisiltä tahoilta. 2. Selvitys siitä, onko kansallisten kilpailuviranomaisten riippumattomuutta yritetty heikentää. 3. Selvitys siitä, onko kansallisilla kilpailuviranomaisilla riittävät henkilöstö- ja taloudelliset resurssit hoitaakseen tehtävänsä, mukaan lukien henkilöstön määrää ja talousarviota koskeva kehityssuuntaus ja vertailu.
Kansallisille kilpailuviranomaisille aiheutuvat lisäkustannukset.	1. Lisäkustannukset, jotka aiheutuvat laajemmista toimivaltuuksista (koulutus ym.). 2. Kilpailusääntöjen soveltamisesta kansallisille kilpailuviranomaisille aiheutuvat kustannukset (kustannukset v. määrättyjen sakkojen määrä).

1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä

Tämän lainsäädäntöaloitteen tärkeimpänä tavoitteena on varmistaa, että asetuksella (EY) N:o 1/2003 käyttöön otetun EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanon hajautetun järjestelmän koko potentiaali realisoituu, antamalla kansallisille kilpailuviranomaisille paremmat valmiudet valvoa kilpailusääntöjen noudattamista. Tämä edistää EU:n kilpailusääntöjen tehokasta täytäntöönpanoa. Se edistää myös tiivistä yhteistyötä Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa.

Tämä edellyttää seuraavien tavoitteiden saavuttamista:

1. varmistetaan, että kaikilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla on tehokkaat tutkinta- ja päätöksentekovälineet;

2. varmistetaan, että kaikki kansalliset kilpailuviranomaiset voivat määrätä vaikuttavia, varoittavia sakkoja;

3. varmistetaan, että kaikilla kansallisilla kilpailuviranomaisilla on hyvin laadittu sakkovapautus ja -lievennysohjelma, joka helpottaa myös sakoista vapauttamisen tai niiden lieventämisen hakemista useilla lainkäyttöalueilla; ja

4. varmistetaan, että kansallisilla kilpailuviranomaisilla on riittävät resurssit ja että ne voivat panna EU:n kilpailusäännöt täytäntöön riippumattomasti.

1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo

On olemassa useita syitä, jotka ovat peruste EU:n osallistumiselle 1.5.1 jaksossa kuvattujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanon hajautetun järjestelmän tarjoaman potentiaalin hyödyntämiseksi täysimääräisesti perustelujen 2 kohdan mukaisesti.

1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset

Asetuksessa (EY) N:o 1/2003 annettiin kansallisille kilpailuviranomaisille valtuudet soveltaa EU:n kilpailusääntöjä. Tämän johdosta EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa valvotaan nyt sellaisessa mittakaavassa, jota komissio ei olisi voinut koskaan saavuttaa yksin. Vuodesta 2004 lähtien komissio ja kansalliset kilpailuviranomaiset ovat tehneet yli 1 000 täytäntöönpanopäätöstä, joista kansallisten kilpailuviranomaisten osuus on 85 prosenttia. Säädösehdotus perustuu kansallisten kilpailuviranomaisten saamiin kokemuksiin täytäntöönpanosta ja lisätietojen hankkimiseen vuoden 2004 jälkeen.

1.5.4. Yhteensopivuus muiden kyseeseen tulevien välineiden kanssa ja mahdolliset synergiaedut

Säädösehdotus on sopusoinnussa asetuksen (EY) N:o 1/2003 kanssa, ja sillä on vahvoja synergioita asetuksen kanssa, koska sen ansiosta kansalliset kilpailuviranomaiset voivat hyödyntää koko potentiaaliaan tämän asetuksen mukaisessa EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanon hajautetussa järjestelmässä.

1.6. Kesto ja rahoitusvaikutukset

Ehdotuksen/aloitteen mukaisen toiminnan kestoa ei ole rajattu.

1.7. Hallinnointitapa (Hallinnointitavat)[2]

Suora hallinnointi, josta komissio ja sen yksiköt vastaavat.

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

Määrärahoilla on tarkoitus ylläpitää, kehittää, käyttää ja tukea keskitettyä tietojärjestelmää (Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston järjestelmä) asiaa koskevien luottamuksellisuutta ja tietoturvallisuutta koskevien vaatimusten

[2] Kuvaukset eri hallinnointitavoista ja viittaukset varainhoitoasetukseen ovat saatavilla Euroopan komission budjettipääosaston verkkosivuilla osoitteessa http://ec.europa.eu/budget/index_en.cfm.

mukaisesti. Ne varmistavat eri keinoin kansallisten kilpailuviranomaisten ja komission välisen tiiviin yhteistyön Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa. Pääosaston raportointisääntöjä sovelletaan.

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä

2.2.1. Todetut riskit

Tietotekniikan osalta: riski siitä, että tietotekniikkajärjestelmät eivät tue tehokkaasti Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston toimintaa.

2.2.2. Tiedot käyttöön otetusta sisäisen valvonnan järjestelmästä.

Tietotekniikka: Tehokkaat tietotekniikan hallintatapaprosessit, joihin järjestelmien käyttäjät osallistuvat aktiivisesti.

Menot: Sisäisen valvonnan prosessien tavoitteena on varmistaa tilien perustana olevien toimien laillisuuteen ja sääntöjenmukaisuuteen liittyvien riskien riittävä hallinta ja maksujen luonne. Lisäksi valvontajärjestelmä koostuu eri rakenneosista, kuten ylimmälle johdolle raportointi, rahoituksen keskusryhmän suorittama ennakkotarkastus, hankintoja ja sopimuksia käsittelevä sisäinen neuvontakomitea, ja sisäisen tarkastuksen yksikön ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jälkivalvontatoimet ja -tarkastukset.

2.2.3. Arvio tarkastusten kustannustehokkuudesta ja odotettavissa olevasta virheriskin tasosta.

Menot: Valvonnan kustannusten arvioidaan olevan alle 3 prosenttia kaikista menoista. Valvonnasta saatavia muita kuin taloudellisia hyötyjä ovat parempi hinta-laatusuhde, pelotevaikutus, tehokkuusedut, järjestelmän parannukset ja säännösten noudattaminen.

Riskejä voidaan tehokkaasti lieventää käyttöönotetuilla valvontakeinoilla, ja virheriskin tason arvioidaan olevan alle 2 prosenttia.

2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi

Petosriskejä lievennetään erityistarkastuksilla. Toimintoja, joihin liittyvä petosriski on suurempi, kohdistetaan tarkempaa seurantaa ja valvontaa. Edellä mainitun valvontajärjestelmän ja suoraan hallinnointitapaan liittyvien menojen luonteen perusteella voidaan arvioida, että petosten todennäköisyys on pieni.

Kaikkiin toimintoihin sovelletaan ensimmäisen tason ennakkovalvontaa varainhoitoprosessien mukaisesti. Valvonta on sekä toiminnallista että taloudellista. Toiminnon käynnistyksen ja todentamisen suorittaa operatiivinen linja, kun taas rahoitustapahtumien alullepanosta ja tarkistamisesta huolehtii COMP R2 -yksikön rahoitusyksikkö.

Petosriski arvioidaan vuosittain riskinarvioinnin yhteydessä.

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat

Talousarviossa jo olevat budjettikohdat

Vuonna 2016 Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston toimintaa tukevia tietojärjestelmiä rahoitettiin ABCDE-toimen ISA2-ohjelmasta. Muita Euroopan

kilpailuviranomaisten verkoston toiminnasta aiheutuvia kustannuksia rahoitetaan hallintomenoista. Sama pätee vuodesta 2017 vuoteen 2020 saakka. Ehdotuksen talousarviovaikutusten yksityiskohtaiset säännöt vuoden 2020 jälkeen riippuvat seuraavaa monivuotista rahoituskehystä koskevista komission ehdotuksista ja vuoden 2020 jälkeistä monivuotista rahoituskehystä koskevien neuvottelujen lopputuloksesta.

Monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeiden ja budjettikohtien mukaisessa järjestyksessä

Moniv. rahoitus-kehyksen otsake	Budjettikohta		Määrärahalaji		Rahoitusosuudet	
	Otsake 1 a	JM/EI-JM [3]	EFTA-mailta [4]	ehdokas-mailta [5]	kolmansilta mailta	varainhoitoasetuksen 21 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetut rahoitusosuudet
	26.030100	JM	KYLLÄ	KYLLÄ	EI	EI

Moniv. rahoitus-kehyksen otsake	Budjettikohta		Määrärahalaji		Rahoitusosuudet	
	Otsake 5	JM/EI-JM	EFTA-mailta	ehdokas-mailta	kolmansilta mailta	varainhoitoasetuksen 21 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetut rahoitusosuudet
	03.010211	EI-JM	EI	EI	EI	EI

3.2. Arvioidut vaikutukset menoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista menoihin

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	Numero 1a	Kasvua ja työllisyyttä edistävä kilpailukyky

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

PO: COMP			Vuosi 2018	Vuosi 2019	Vuosi 2020	**seuraavat vuodet (maksut)**	**YHTEENSÄ**
•Toimintamäärärahat							
Budjettikohta 26.030100 [6]	Sitoumukset	(1)	1,000	1,000	1,000		**3,000**
	Maksut	(2)	0,700	0,900	1,000	**0,400**	**3,000**

[3] JM = jaksotetut määrärahat / EI-JM = jaksottamattomat määrärahat.
[4] EFTA: Euroopan vapaakauppaliitto.
[5] Ehdokasmaat ja soveltuvin osin Länsi-Balkanin mahdolliset ehdokasmaat.
[6] Nämä määrät ovat ohjeellisia määrärahoja sillä varauksella, että ne hyväksytään vuotuisessa talousarviomenettelyssä ja otetaan huomioon vuotuisessa ISA²-työohjelmassa asetetuissa painopisteissä.

Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat[7]							
PO COMP:n määrärahat YHTEENSÄ	**Sitoumukset**	= 1 + 1 a + 3	1,000	1,000	1,000		**3,000**
	Maksut	= 2 + 2 a + 3	0,700	0,900	1,000	**0,400**	**2,600**
•Toimintamäärärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	(4)	1,000	1,000	1,000		**3,000**
	Maksut	(5)	0,700	0,900	1,000		**3,000**
•Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat YHTEENSÄ		(6)	**0**	**0**	**0**		**0**
Monivuotisen rahoituskehyksen **OTSAKKEESEEN 1 a kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ**	**Sitoumukset**	**=4 + 6**	1,000	1,000	1,000		**3,000**
	Maksut	**=5 + 6**	0,700	0,900	1,000	**0,400**	**3,000**

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	**5**	”Hallintomenot”

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

		vuosi n	**vuosi n + 1**	**vuosi n + 2**	**seuraavat vuodet (maksut)**	**YHTEENSÄ**
PO: COMP						
•Henkilöresurssit		0,759	0,759	0,759		**2,277**
•Muut hallintomenot		0,500	0,550	0,550		**1,600**
PO COMP YHTEENSÄ	Määrärahat	1,259	1,309	1,309		**3,877**
Monivuotisen rahoituskehyksen	(Sitoumukset yhteensä = maksut yhteensä)	1,259	1,309	1,309		**3,877**

[7] Tekninen ja/tai hallinnollinen apu sekä EU:n ohjelmien ja/tai toimien toteuttamiseen liittyvät tukimenot (entiset BA-budjettikohdat), epäsuora ja suora tutkimustoiminta.

OTSAKKEESEEN 5 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ						

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

		vuosi n[8]	**vuosi n + 1**	**vuosi n + 2**	**seuraavat vuodet (maksut)**	**YHTEENSÄ***
Monivuotisen rahoituskehyksen **OTSAKKEISIIN 1–5 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ**	Sitoumukset	2,259	2,309	2,309		**6,877**
	Maksut	1,959	2,209	2,309	**0,400**	**6,877**

3.2.2. Arvioidut vaikutukset toimintamäärärahoihin

Ehdotus/aloite edellyttää toimintamäärärahoja seuraavasti:

Kilpailun pääosasto ei pysty esittämään tyhjentävää luetteloa rahoitustoimenpiteillä saavutettavista tuotoksista eikä ilmoittamaan keskimääräisiä kustannuksia ja lukuja, kuten tässä jaksossa vaaditaan, koska kyseessä on uusi aloite eikä ole sellaisia aikaisempia tilastotietoja, joita voitaisiin käyttää.

Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa tehtävän tiiviin yhteistyön tukemiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla ennakoimme, että tulevia kustannuksia ovat muun muassa seuraavat:

- kustannukset, jotka aiheutuvat keskitetyn tietojärjestelmän (Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston järjestelmä) ylläpitämisestä, kehittämisestä, käyttämisestä ja tukemisesta asiaa koskevien luottamuksellisuutta ja tietoturvallisuutta koskevien vaatimusten mukaisesti; Euroopan kilpailuviranomaisten verkosto perustuu yhteentoimivuuteen tehokkaan ja tuloksellisen toiminnan varmistamiseksi.
- muut Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston toiminnasta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset, jotka liittyvät seuraaviin toimiin:
  - kokousten järjestäminen;
  - koulutuksen tarjoaminen kansallisille kilpailuviranomaisille;
  - kaikille kielille painettu materiaali;
  - kaikille kielille käännettyjen suositusten ja ohjeiden antaminen;
  - jatkoselvitykset/tutkimukset/arvioinnit.

[8] Vuosi n on ehdotuksen/aloitteen toteutuksen aloitusvuosi.

3.2.3. Arvioidut vaikutukset hallintomäärärahoihin

3.2.3.1. Yhteenveto

Ehdotus/aloite ei edellytä ylimääräisiä hallintomäärärahoja.

Henkilöresurssien tarve katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetulla pääosaston henkilöstöllä ja/tai pääosastossa toteutettujen henkilöstön uudelleenjärjestelyjen tuloksena saadulla henkilöstöllä sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka toimea hallinnoiva pääosasto voi saada käyttöönsä vuotuisessa määrärahojen jakomenettelyssä talousarvion puitteissa. Sama pätee myös määrärahoihin, jotka tarvitaan kattamaan muut hallintomenot.

3.2.3.2. Henkilöresurssien arvioitu tarve

Ehdotus/aloite edellyttää henkilöresursseja seuraavasti:

Arvio kokoaikaiseksi henkilöstöksi muutettuna

		vuosi n	**vuosi n + 1**	vuosi **n + 2**	vuosi **n + 3**	Kestoa ei ole rajattu (ks. kohta 1.6)
• Henkilöstötaulukkoon sisältyvät virat/toimet (virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt)						
XX 01 01 01 (päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa)		5,5	5,5	5,5	5,5	5,5
XX 01 01 02 (edustustot EU:n ulkopuolella)						
XX 01 05 01 (epäsuora tutkimustoiminta)						
10 01 05 01 (suora tutkimustoiminta)						
• Ulkopuolinen henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna)[9]						
XX 01 02 01 (kokonaismäärärahoista katettavat sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö)						
XX 01 02 02 (sopimussuhteiset ja paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat, vuokrahenkilöstö ja nuoremmat asiantuntijat EU:n ulkopuolisissa edustustoissa)						
XX 01 04 **yy**[10]	- päätoimipaikassa	•				
	- EU:n ulkop. edustustoissa	•				
XX 01 05 02 (sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja vuokrahenkilöstö – epäsuora tutkimustoiminta)						
10 01 05 02 (suora tutkimustoiminta: sopimussuhteiset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat ja						

[9] Sopimussuhteiset toimihenkilöt, paikalliset toimihenkilöt, kansalliset asiantuntijat, vuokrahenkilöstö, nuoremmat asiantuntijat EU:n ulkopuolisissa edustustoissa.

[10] Toimintamäärärahoista katettavan ulkopuolisen henkilöstön enimmäismäärä (entiset BA-budjettikohdat).

vuokrahenkilöstö)					
Muu budjettikohta (mikä?)					
YHTEENSÄ	**5,5**	**5,5**	**5,5**	**5,5**	**5,5**

XX viittaa kyseessä olevaan toimintalohkoon eli talousarvion osastoon.

Henkilöresurssien tarve katetaan toimen hallinnointiin jo osoitetulla pääosaston henkilöstöllä ja/tai pääosastossa toteutettujen henkilöstön uudelleenjärjestelyjen tuloksena saadulla henkilöstöllä sekä tarvittaessa sellaisilla lisäresursseilla, jotka toimea hallinnoiva pääosasto voi saada käyttöönsä vuotuisessa määrärahojen jakomenettelyssä talousarvion puitteissa.

Kuvaus henkilöstön tehtävistä:

Virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt	AD – Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston seuranta ja koordinointi AST – Euroopan kilpailuviranomaisten toimintaa tukevien tietotekniikkajärjestelmien projektipäällikkö, Euroopan kilpailuviranomaisten verkoston kokousten koordinointi
Ulkopuolinen henkilöstö	Ei sovelleta

3.2.4. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa

Ehdotus/aloite on nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen ja nykyisen ISA^2-ohjelman rahoitussuunnitelman mukainen, eikä lisäresursseja tarvita.

3.2.5. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

Ehdotuksen/aloitteen rahoittamiseen ei osallistu ulkopuolisia tahoja.

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

Ehdotuksella/aloitteella ei ole vaikutuksia tuloihin.